

SISUKORD:

1. Selgituseks	2
2. Mõisted ja lühendid	4
3. Üldsätted	15
3.1. Üldreeglid	15
3.2. Tehnilised nõuded	16
3.3. Kauplemissüsteemi sisestatud informatsiooni kasutamine	21
3.4. Intellektuaalomandi alased sätted	24
3.5. Tasud	26
3.6. Erakorralised meetmed	26
3.7. Konfidentsiaalsus ja informatsiooni andmise kohustus	28
3.8. Vastutuse piirangud.....	30
3.9. Vaidluste lahendamine ja kohaldatav õigus.....	31
4. Kauplemisreeglid	32
4.1. Üldreeglid	32
4.2. Liikmelisus Börsil	32
4.3. Börsi kauplemispäev.....	34
4.4. Börsimaakler	35
4.5. Tehingutellimuste sisestamine	36
4.6. Nõuded tehingutellimuste ja tehingute hinnale.....	36
4.7. Kauplemise lühiajaline peatamine tellimusraamatus (<i>Matching Halt</i>)....	Error! Bookmark not defined.
4.8. Kauplemise peatamine (<i>Suspension</i>)	39
4.9. Tehingutellimuste automaatne edastamine (<i>Direct Market Access</i>)	40
4.10. Automatiseeritud kauplemine (<i>Algorithmic Trading</i>).....	45
4.11. Rikkumised.....	Error! Bookmark not defined.
4.12. Maakleriturg	49
4.13. Vahendatud ligipääs (<i>Sponsored Access</i>).....	Error! Bookmark not defined.
5. Kapitaliturg (<i>INET Nordic</i>)	51
5.1. Kapitaliturg (<i>Equity Cash Market</i>).....	51
5.2. Kauplemismeetodid	51
5.3. Kauplemispäev	51
5.4. Tellimusraamat ja tehingutellimused	52
5.5. Tehingud tellimusraamatus	54
5.6. Tellimusraamatu välised tehingud - määratud vastaspoolega tehingud	54
5.7. Tehingute tühistamine	57
5.8. Arveldusreeglid	57
5.9. Erinõuded kauplemisele aktsiaturul (<i>Market Segment Shares</i>)	59
6. Võlakirjaturg (<i>Genium INET</i>)	66
6.1. Võlakirjaturg (<i>Fixed-Income Market</i>)	66
6.2. Kauplemismeetodid	66
6.3. Kauplemispäev	66
6.4. Tellimusraamat ja tehingutellimused	67

1. SISSEJUHATUS

Selgituseks

Käesolevas Nasdaq Tallinn AS-i (edaspidi: Börs) Reglemendi osas "Nõuded Börsi Liikmetele" (edaspidi: "Liikmeregliid"), inglisekeelses tõlkes *Baltic Member Rules*, sätestatakse nõuded ja reguleeritakse kauplemisega seonduvat kõigil Börsi poolt korraldatavatel turgudel ning samuti Börsi liikmete ja liikmelisusega seotud nõudeid ja sellega seotud asjaolusid.

Seoses Börsi kuulumisega Nasdaq kontserni (sealhulgas Nasdaq Nordic'u ja Nasdaq Baltic'u kui integreeritud kauplemiskoha) turgude hulka, on Börs käesolevate Liikmeregliite sätetega harmoneerinud Börsi liikmetele seatavad nõuded ning kauplemisreeglid võimalikult suures ulatuses Nasdaq Nordic'u koosseisus tegutsevate turukorraldajate ühtsetes liikmeregliites (*Nasdaq Nordic Member Rules*) sätestatud nõuete ja reeglitega. Börs on kehtestanud Liikmeregliid Balti Börsidega ühetaoliste reeglitena (*Baltic Member Rules*) võimalikult sarnases sõnastuses kõigil Balti Börsidel (*Nasdaq Baltic*) koos erinevatest jurisdiktsioonidest tulenevate erisustega. Inglisekeelne tõlge Liikmeregliitest avalikustatakse Balti Börsidel ühe ühtse tekstina, märkides ära turupõhised siseriiklikud erisused.

Nasdaq Baltic (Balti Börsid)

Nasdaq Baltic on väärtpaberite kauplemisele võtmise, kauplemise ja arveldamise integreeritud kauplemiskohana Baltimaade finantsturgude keskne portaal. Nasdaq Baltic ühendab järgmiste turukorraldajate kauplemisega seotud teenuseid: Nasdaq Tallinn, Nasdaq Riia ja Nasdaq Vilnius (edaspidi ühiselt või eraldi Nasdaq Baltic või Balti Börsid).

Nasdaq Baltic võimaldab oma kauplemise infrastruktuuriga piiriülest kauplemist; keskne ligipääs Baltimaade finantsturgudele aitab suurendada investeringuid kogu piirkonnas.

Harmoneeritud väärtpaberituru toimimiseks on lisaks tehnilistele lahendustele vajalikud ühtsed reeglid, selleks on kehtestatud Nasdaq Balti Börsidel ühtse sõnastusega liikmeregliid.

Nasdaq Balti Börsid pakuvad piiriülest liikmelisust; Börsi liige saab soovi korral lihtsustatult teiste Balti Börside liikmeks, eeldusel, et õigusaktide nõuded on täidetud.

Kauplemissüsteemid (*Trading Systems*)

Kauplemiseks Nasdaq Nordicu ja Nasdaq Balti Börsidele kauplemisele võetud finantsinstrumentidega kasutatakse kauplemissüsteeme INET Nordic ja Genium INET.

INET Nordic

Nasdaq Balti Börsidel kaubeldakse kapitaliväärtpaberitega elektroonilise kauplemissüsteemi INET Nordic vahendusel.

GENIUM INET

Genium INET vahendusel kaubeldakse mittekapitaliväärtpaberitega.

Turuteave

Börs avaldab ka turuosalistele ja avalikkusele reaajas kauplemisega seotud teavet teenustena veebilehel avaldatud tingimustel. Turuteavet edastatakse andmevoogude ja raportitena ning need on kättesaadavad Börsi veebilehel (visuaalselt ühisel Balti Börside veebilehel).

Liikmelisus

Börsil saavad tehinguid teha Börsi liikmed. Teiste Balti Börside liikmed saavad Börsi liikmelisuse lihtsustatud korras, eeldusel, et see on kooskõlas õigusaktide nõuetega.

Arveldamine

Börsi liige peab omama arvelduslahendust kas otsese või kaudse ligipääsu kaudu arveldussüsteemile. Liikmereglistega ei reguleerita arveldamist ega osalemist arveldussüsteemis.

Liikmereglist ja nendega seotud dokumendid

Liikmereglistes sätestatakse Börsi liikmete ja liikmelisusega seotud nõuded ning kauplemist käsitlevad reeglid (kauplemisreeglid) Börsi poolt korraldatavatel turgudel. Kauplemisreegliste rakendamiseks vajalikud täpsustavad nõuded on sätestatud Liikmeregliste alamaktides (näiteks kauplemisreegliste spetsifikatsioon, juhendid, protseduuri reeglid, turumudeli kirjeldused jm dokumendid, mis kirjeldavad täpsemalt kauplemisega seotud asjaolusid või süsteemi omadusi).

Avaldamine

Liikmeregliste kehtiv versioon on kättesaadav Börsi (visuaalselt Balti Börside ühisel) veebilehel:

<http://www.nasdaqbaltic.com/et/meie-teenused/reeglid-ja-oigusaktid/nasdaq-omx-tallinna-borsi-reeglistik/>

2. MÕISTED JA LÜHENDID

Käesolevates Liikmeregletes on alljärgnevatel mõistetel (samuti nende tuletistel), kui neid ei ole Liikmereglete tekstis teisiti defineeritud, alljärgnev tähendus:

automaatselt sobitatud tehing (<i>Automatically Matched Trade</i>)	tehingutellimuste automaatse sobitamise teel tellimusraamatus tehtud tehing.
Aktsiad (<i>Shares</i>)	Aktsiad, ajutised aktsiad, hoidmistunnistused ja märkimisõigused
avalik turuinfo (<i>Public Market Information</i>)	kauplemissüsteemist pärinev turuteave, mida võib Börsi poolt määratud tingimustel edastada üldsusele.
algoritmkauplemine (<i>Algorithmic Trading</i>)	kauplemine finantsinstrumentidega sellisel viisil, et arvutitarkvara algoritm määrab vähese inimsekkumisega või ilma inimsekkumiseta automaatselt (etteprogrammeeritud näitajatele reageerides) kindlaks korralduste konkreetsed parameetrid, näiteks selle, kas käivitada korraldus või mitte, samuti ajastuse, korralduse hinna või mahu või selle, kuidas hallata korraldust pärast selle esitamist; see ei hõlma süsteeme, mida kasutatakse üksnes korralduste suunamiseks ühte või mitmesse kauplemiskohta (<i>routing</i>), korralduste töötlemiseks ilma seejuures kauplemisparameetreid määramata ega ka korralduste kinnitamiseks või täidetud tehingute kauplemisjärgseks töötlemiseks
Balti Börsid (<i>Baltic Exchanges</i>)	Vt Nasdaq Baltic (i) Nasdaq Riia (Nasdaq Riga, AS), (ii) Nasdaq Tallinn (Nasdaq Tallinn AS) ja (iii) Nasdaq Vilnius (AB Nasdaq Vilnius).
Börsi liige (<i>Member</i>)	Reglemendis sätestatud nõuetele vastav äriühing, kellele on Börsi otsusega antud liikmestaatus ning kes on sõlminud Börsiga Börsi liikme lepingu (liikmeleping).
Börsimaakler (<i>Exchange Trader</i>)	Börsi liikme või temaga samasse kontserni kuuluva Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi krediidasutuse või investeerimisühingu töötaja, kes on omandanud õiguse esindada Börsi liiget kauplemistegevuses Börsil.

Börsipäev (<i>Exchange Day</i>)	kalendripäev, mil Börs on avatud kauplemiseks.
Börsi teatis (<i>Exchange Notice</i>)	teade, millega informeeritakse Börsi liikmeid ja/või teisi turuosalisi turuga seotud asjaoludest.
emissioonitõend (<i>Issuance Certificate</i>)	instrument, mis esindab aktsiaseltsi poolt täiendavalt emiteeritud aktsiat kuni äriregistris aktsiakapitali suuruse muutmise kohta kande tegemiseni.
Erakorralised asjaolud (<i>Exceptional Circumstances</i>)	Turuolukord, mida Börs MiFID'ist tulenevalt erakorralise olukorra tõttu sellisena käsitleb. Täpsema teabe saamiseks vt p 4.11.1 ja INET Nordic'ü Turumudeli Kirjeldust.
Genium INET	Elektrooniline kauplemissüsteem, mida kasutatakse kauplemiseks võlainstrumentidega Nasdaq Nordic ja Nasdaq Baltic Börsidel. Teatud turgudel võidakse kasutada ka võlainstrumentide ja aktsiate emiteerimisel ja tagasiostuoksjonite läbiviimiseks.
Halvenenud turutingimused (<i>Stressed Market Conditions</i>)	Olulised lühiajalised hinna ja mahu muudatused Nasdaq Baltic turgudel
hinnasamm (<i>Tick Size</i>)	väikseim võimalik hinnamuutuse määr, mida on võimalik Kauplemissüsteemi sisestada.
INET Nordic	Elektrooniline kauplemissüsteem, mida kasutatakse kauplemiseks kapitaliväärtpaberitega Nasdaq Nordic ja Nasdaq Baltic Börsidel.
Järelevalvekomisjon (<i>Disciplinary Committee</i>)	Börsi Noteerimis- ja Järelevalvekomisjon
Kaalutud keskmine hind (<i>Volume Weighted Average Price; VWAP</i>)	Kõigi vastavas tellimusraamatus viimast ostuhinda uuendanud tehingute kaalutud keskmine hind.
Kaalutud keskmine kursivahemik	vahemik sellise arvestusliku kaalutud keskmise ostu- ja müügihinna vahel, mis oleks saadud juhul, kui tehingu

<i>(Volume Weighted Average Spread; VWAS)</i>	tegemiseks antud tehingukorraldused (nii ostu- kui ka müügitellimused) oleksid tellimusraamatus täidetud (s.t. oleksid olnud keskmised hinnad kui need ostu- ja müügitellimused oleksid automaatselt sobitatud). Seejuures ei võeta arvestusliku müügi- ja ostuhinna leidmisel arvesse varjatud koguseid (võetakse arvesse üksnes tellimusraamatus kuvatud tehingutellimuste avalikustatud kogused).
kapitaliturg <i>(Equities Market)</i>	hõlmab turusegmente, milles kaubeldakse aktsiate, aktsiatega sarnaste instrumentide, kaetud ostutähtede ja sertifikaatidega ning ühisinvesteeringuettevõtjate ja fondide osakutega.
Kapitaliväärtpaber <i>(Equity Instrument)</i>	Aktsiad ja muud aktsiatega sarnased väärtpaberid (aktsiataolised väärtpaberid) (Other Equity-like Instrument).
Kaugturg <i>(Away Market)</i>	INET Nordic Turumudeli Kirjelduses (<i>INET Nordic Market Model Document</i>) vastavalt määratletud mitmepoolne kauplemissüsteem või reguleeritud turg
kauplemiseelne periood <i>(Pre-Trading Phase)</i>	kauplemisperioodile (<i>Trading Hours</i>) eelnev kauplemisspäeva (<i>Trading Sessions</i>) ajavahemik tehingutellimuste tellimusraamatusse sisestamiseks ning määratud vastaspoolega tehingute raporteerimiseks. .
kauplemisjärgne periood <i>(Post-Trading Phase)</i>	kauplemisperioodile (<i>Trading Hours</i>) järgnev kauplemisspäeva (<i>Trading Sessions</i>) ajavahemik, mille jooksul võib muuta ja tühistada tehingutellimusi ja tehinguid (<i>Trade</i>) ning raporteerida määratud vastaspoolega tehinguid.
Kauplemisjuht <i>(Head of Trading)</i>	Börsi liikme esindaja, kes vastutab liikme kauplemistevõimega seotu eest.
kauplemisperiood <i>(Trading Hours)</i>	kauplemisspäeva (<i>Trading Sessions</i>) ajavahemik, mis on sätestatud punktides 5.3.3. ja 6.3.3. Kauplemisperioodi loetakse Balti Börside tavapäraseks kauplemissajaks (<i>normal trading hours</i>).
kauplemisspäev <i>(Trading Sessions)</i>	kauplemiseelset perioodi, kauplemisperioodi ja kauplemisjärgset perioodi hõlmav Börsipäeva osa. Genium INET kauplemissüsteemi puhul võib kauplemisspäev sisaldada ka sulgemisfaasi (<i>Terminating Phase</i>)
kauplemisreeglite spetsifikatsioon	kauplemisreeglite rakendamiseks kehtestatud detailsemad nõuded kogumis.

kauplemissüsteem (<i>Trading System</i>)	Automatiseeritud (<i>electronic</i>) süsteem(id) Nasdaq Nordic ja Nasdaq Baltic Börsidel, sealhulgas Börsil kaupmiseks, mis võimaldab tehingutellimuste sisestamist, liikmeteabe ning asjakohase muu teabe (<i>reference data</i>) ja turuteabe (<i>market data</i>) edastamiseks.
Keskmine kauplemisshind (<i>Average Trading Price</i>)	kõigi vastava väärtpaberi tellimusraamatu ostuhindade kaalutud keskmine.
kodubörs (<i>Material Market</i>)	reguleeritud turg, mis on MiFID'i tähenduses väärtpaberi likviidsuse suhtes kõige olulisem.
kursivahemik (<i>Spread</i>)	vastava väärtpaberi kõrgeima ostutellimuse ja madalaima müügitellimuse hinna vahe.
liikmehaldur (<i>Member Administrator</i>)	Börsi liikme poolt määratud isik, kes haldab Nasdaq'i Liikmeportaali (<i>Nasdaq Member Portal</i>) kaudu liikmelisuse, kasutajate, Börsimaaklerite, kontode, portide ja konfiguratsiooniga seotud teenustega seotud kooskõlas Nasdaq'i Liikmeportaali kasutajatingimustega (<i>Nasdaq Member Portal End-user Terms and Conditions</i>).
liikmeleping (<i>Membership Agreement</i>)	Börsi liikme ja Balti Börsi vahel sõlmitud leping, mis reguleerib liikmelisust Börsil.
likviidne instrument (<i>Liquid Instrument</i>)	Väärtpaber, millega kaubeldakse likviidsel turul vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklis 2 kirjeldatule.
MiFID	Finantsinstrumentide turgude direktiiv (direktiiv 2014/65/EL), ning õigusaktid, millega MiFID siseriiklikku õigusesse on üle võetud. Olenevalt kontekstist sisaldab see käesolevatesse reeglitesse sätestatuna ka 2 või 3 taseme meetmeid.
MiFIR	Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) nr 600/2014, 15. maist 2014, finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012. Olenevalt kontekstist sisaldab see käesolevatesse reeglitesse sätestatuna ka 2 või 3 taseme meetmeid.
Minimaalne kaubeldav kogus	

<i>(Minimum Tradable Volume)</i>	Väikseim kogus, mida on tehniliselt võimalik kauplemissüsteemis samaaegselt automaatselt sobitada
mitteavalik turuteave <i>(Non-Public Market Information)</i>	kauplemissüsteemi ühenduse kaudu kauplemissüsteemist kättesaadav teave, mida Börsi liige võib edastada üksnes sisemistele kasutajatele.
Muu aktsiataoline väärtpaber <i>(Other Equity-like Instrument)</i>	Kapitaliväärtpaber, mis sarnaneb aktsia, Börsil kaubeldava fondi või hoidmistunnistusega, kuid ei ole ei aktsia, Börsil kaubeldav fond ega hoidmistunnistus
määratud vastaspoolega tehing <i>(Manual Trade)</i>	väljaspool tellimusraamatut tehtud tehing, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklites 4 ja 9 ja seda täpsustavates delegeeritud määrustes (EL) 2017/587 ja (EL) 2017/583 sätestatud nõuetest vabastamise kriteeriumitele (<i>waiver</i>) ning mille suhtes on Börsi liige ja klient enne tehingu tegemist kokku leppinud Liikmereglike asjakohaste sätete kohaldamises.
müügitellimus <i>(Sell Order)</i>	Börstellimusraamatusse sisestatud tehingutellimus teatud väärtpaberi müügiks.
Nasdaq Baltic <i>(Nasdaq Baltic)</i>	Liikmereglike tähenduses hõlmab Nasdaq Baltic ehk Balti Börsid järgmisi turukorraldajaid: (i) Nasdaq Riia, (ii) Nasdaq Tallinn ja (iii) Nasdaq Vilnius. Mõistet võidakse kasutada ühe Börsi või kõigi Börside nimetamiseks.
Nasdaq Riia	Nasdaq Riga AS
Nasdaq Tallinn	Nasdaq Tallinn AS
Nasdaq Vilnius	AB Nasdaq Vilnius
Nasdaq Baltic liikmelisus	Nasdaq Baltic liikmelisus ehk Balti liikmelisus hõlmab Börsi liikmeid, kellel on sõlmitud liikmelepingud nii Börsi kui ka teiste Balti Börsidega ja nendest lepingutest tulenevat.
Nasdaq Nordic <i>(Nasdaq Nordic)</i>	

Liikmeregulate t h nduses hõlmab Nasdaq Nordic järgmisi turukorraldajaid: (i) Nasdaq Copenhagen, (ii) Nasdaq Helsingi, (iii) Nasdaq Island ja (iv) Nasdaq Stockholm.

Nasdaq Copenhagen

Nasdaq Copenhagen A/S

Nasdaq Helsingi

Nasdaq Helsinki Oy

Nasdaq Island

Nasdaq Iceland hf.

Nasdaq Stockholm

Nasdaq Stockholm AB

Nasdaq Nordic liikmelisus

Nasdaq Nordic liikmelisus hõlmab Nasdaq Nordic b rsidega liikmelepingu sõlminud isikuid ja nendest lepingutest tulenevat.

Oluline turg
(*Material Market*)

Reguleeritud turg, mis on MiFID'i kohaselt v artpaberi likviidsuse suhtes kõige olulisem

Originaaltehing
(*Original Trade*)

leping aktsiate või aktsiataoliste v artpaberite ostmiseks või m uumiseks, mis on vastavalt Liikmeregulatele registreeritud automaatselt sobitatud tehingu või m aratud vastaspoolega tehinguna, mille arveldus ei ole toimunud punktis **Error! Reference source not found.** sätestatud arveldusgraafiku jooksul.

osakogus
(*Odd Lot*)

v artpaberite arv või v artus, mis on väiksem kui täiskogus (*Round Lot*).

ostutellimus
(*Buy Order*)

tellimusraamatusse sisestatud pakkumus v artpaberite ostmiseks.

otsene elektrooniline juurdep as
(*Direct Electronic Access*).

tulenevalt MiFID artikli 4 lg 1 punktist 41 selline kord, mille puhul lubab Liikmeregulate punktis 4.2.6. sätestatud volitusi omav Börsi liige kliendil kasutada oma ligip asu igust (liikme tunnuskoodi) nii, et klient saaks elektrooniliselt edastada finantsinstrumendiga seotud korraldusi otse kauplemissüsteemi ja saaks otsustada tehingutellimuse sisestamise konkreetse sekundi murdosa üle ning tehingutellimuse kestuse üle selle ajavahemiku jooksul. Otsene elektrooniline juurdep as hõlmab nii viisi, mil klient kasutab liikme või kliendi taristut või Börsi liikme muud

ühendust tehingutellimuste edastamiseks (otsene ligipääs) või viisi, mil klient sellist taristut ei kasuta (vahendatud e spondeeritud ligipääs)

otsene ligipääs
(*Direct Market Access, DMA*)

Juurdepääsuviis, mil Börsi liige lubab kliendil kasutada oma ligipääsuõigust (liikme tunnuskoodi) nii, et klient saaks sisestada tehingutellimusi otse kauplemissüsteemi ja kasutada selleks Börsi liikme taristut või tema pakutavat muud ühendust

pakkumusettepanek
(*Interest*)

Börsi liikme poolt tellimusraamatusse sisestatud õiguslikult mittesiduv pakkumus võlainstrumentide ostmiseks või müümiseks.

Piirangulimiidid
(*Throttling Limits*)

Liikmele seatud piirangud kindlaksmääratud ajavahemikus saadetavate teadete arvu kohta

Repoleping
(*Repo Contract*)

Asjakohase turu reeglites määratletud fikseeritud arveldusgraafikuga tagasiostutehing

Reserveerimistellimus
(*Reserve Order*)

tellimus, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklites 4 ja 9 sätestatud nõuetest vabastamise kriteeriumitele ning mida on täpsustatud Komisjoni delegeeritud määrustes (EL) 2017/587 ja (EL) 2017/583.

Sulgemisfaas
(*Terminating Phase*)

Kauplemissüsteemi Genium INET kauplemispäeva ajavahemik tehniliste toimingute sooritamiseks, mis eelneb kauplemisjärgsele etapile ja mille jooksul ei saa tehingutellimusi muuta ega tühistada, kuid tehinguid (*Trade*) võib tühistada.

Sisemine sobitumine
(*Internal Crossing*)

Sama Börsi liikme poolt esitatud ostu- ja müügitellimuste automaatne sobitumine tehinguks.

sisemine tehing
(*Internal Trade*)

Börsi liikme ja tema kliendi või Börsi liikme klientide vaheline tehing, mis on tehtud väljaspool tellimusraamatut määratud vastaspoolega tehinguna.

Suuremahuline tellimus

<i>(Large in Scale Order)</i>	tehingutellimus, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 artiklites 4 ja 9 sätestatud nõuetest vabastamise kriteeriumitele ning mida on täpsustatud delegeeritud määrustes (EL) 2017/587 ja (EL) 2017/583.
Suuremahuline tehing <i>(Large in Scale Trade)</i>	Iga tehing, milles nii ostu- kui ka müügitellimus on suuremahulised.
Tagasiost (Buy Back)	Kauplemisele võetud instrumendi emitendi poolt või nimel tehtud pakkumus osta tagasi kõik või osa tema instrumentidest vastavas pakkumuses kirjeldatud tingimustel.
tehing (Transaction/Trade)	<p>Börsi liikme poolt või tema vahendusel tehingutellimuste automaatse sobitamise teel tellimusraamatus (automaatselt sobitatud tehing) või kindlaksmääratud isikute vahel väljaspool tellimusraamatut reglemendi käesoleva osa määratud vastaspoolega tehingu tegemist reguleerivate sätete kohaselt tehtud (so. määratud vastaspoolega tehinguna) tehing, mille järgi üks pool (müüja) kohustub võõrandama teisele poolele (ostja) Börsil kaubeldava väärtpaberi ning ostja kohustub müüjale tasuma ostuhinna.</p> <p>Inglisekeelses versioonis kasutatakse ka sarnase tähendusega väljendit „Trade“, mis tähistab väärtpaberi ostu- või müügilepingut, mis on sõlmitud kas automaatselt sobitatud tehinguna või määratud vastaspoolega tehinguna.</p>
tehingu tegemise aeg <i>(Time of the Trade)</i>	ajahetk, mil toimus tehingutellimuste automaatne sobitamine või määratud vastaspoolega tehingu tegemine
tehingu tüüp <i>(Trade Type)</i>	kauplemisreeglite spetsifikatsioonis või turumudeli kirjelduses (<i>Market Model Document</i>) sätestatud tehingu tunnused v asjaolud
tehingutellimus <i>(Order)</i>	Börsi liikme poolt tellimusraamatusse sisestatud õiguslikult siduv pakkumus, mis väljendab Börsi liikme ettepanekut vastavalt kas osta (ostutellimus) või müüa (müügitellimus) väärtpabereid.
tehingutellimuse tingimus <i>(Order Condition)</i>	tingimus, mida Börsi liige võib reeglite kohaselt määratleda tellimusraamatusse sisestatava tehingutellimuse juures.

tehingutellimuste automaatne sobitamine (<i>Automatic Order Matching</i>)	tehingute tegemise protsess, mille käigus sobitatakse automaatselt tehinguks (automaatselt sobitatud tehing) hinna, koguse ja teiste tingimuste poolest üksteisele vastavad tellimusraamatusse sisestatud ostu- ja müügitellimused.
tehingutellimuste automaatne suunamine (<i>Automatic Order Routing, AOR</i>)	Börsi liikme poolt tema ja kliendi vahelise interneti- või muu arvutiühenduse kaudu kliendilt saadud tehingutellimuse automatiseeritud elektrooniline sisestamine kauplemissüsteemi, välja arvatud protsessid, mis on käsitletavad otsese elektroonilise juurdepääsuna (<i>Direct Electronic Access</i>).
tehnilised seadmed (<i>Technical Equipment</i>)	riist- ja tarkvara, sealhulgas arvuti rakendusprogrammid, rakendustarkvara ning sinna juurde kuuluvad kommunikatsioonid oma kogumis, mida kasutatakse tehingute tegemiseks Kauplemissüsteemis ja Börs andmeühenduseks sellega.
tellimusraamat (<i>Order Book</i>)	vastava väärtpaberi suhtes kauplemissüsteemi sisestatud müügi- ja ostutellimuste ning muu vastavat väärtpaberit puudutava informatsiooni (arveldussüsteem, komakohtade arv, miinimum- ja täiskoguste suurus jms.) käsitlemise lahend (<i>arrangement</i>) kauplemissüsteemis.
Turg (<i>Market</i>)	(i) väärtpaberite kauplemisele võtmist, kauplemist ja kauplemisest tulenevate kohustuste täitmist toetavate lahenduste kogum, mis võib omakorda jaguneda turgudeks või turusegmentideks või (ii) võlakohustust tõendavate väärtpaberitega kauplemiseks kasutatava kauplemissüsteemi Genium INET suhtes see osa kauplemistegevusest, mille suhtes kohaldatakse ühetaolisi kauplemist reguleerivaid reegleid.
Turusegment (<i>Market Segment</i>)	kauplemissüsteemi INET Nordic see osa, mille kaudu toimuvale kauplemistegevusele kohaldatakse ühetaolisi kauplemist reguleerivaid reegleid.
Turutegemise leping (<i>Market Making Agreement</i>)	Börsi (või emitendi) ja ühe või mitme Börsi liikme vahel sõlmitud leping, milles liige/liikmed nõustub/nõustuvad

pakkuma turutegija teenuseid või mille Börsi liige peab sõlmima, kui punktis 4.11 toodud tingimused on täidetud. Turutegemise lepingus sätestatakse selle lepinguga hõlmatud väärtpaberid ning Börsi liikme(te) ja Börsi õigused ja kohustused.

turutegija
(*Market Maker*)

Börsi liige, kes on lepingulisel alusel võtnud endale väärtpaberi suhtes kohustuse kuvada kauplemisperioodi jooksul tellimusraamatus pidevalt nii ostu- kui ka müügitellimusi vastavalt vähemalt Börsi poolt kehtestatud nõuetele ja tingimustele.

täiskogus
(*Round Lot*)

Börsi poolt kauplemisreeglite spetsifikatsioonis või mujal ette nähtud väärtpaberite minimaalne tehingukogus või -nimiväärtus.

täistellimus
(*Round Lot Order*)

tehingutellimus, mille kogus vastab täiskogusele või selle täiskordsele.

Tühistusfunktsioon
(*Kill Functionality*)

Kauplemissüsteemi funktsionaalsus, mis võimaldab Nasdaq Balti Börsidel tühistada Börsi liikme poolt või vahendatud ligipääsu kaudu esitatud täitmata tehingutellimused komisjoni delegeeritud määruse 2017/584 art 18 lg 2 p c sätestatud asjaoludel.

Vahendatud (spondeeritud)
turulepääs
(*Sponsored Access*)

Ligipääsulahend, millega Börsi liige, omades punktis 4.2.6. sätestatud volitusi, võimaldab oma kliendile Börsi liikme tunnuskoodi (*Membership Identity*) kasutades tehingutellimuste kauplemissüsteemi sisestamist otse või kolmandast isikust teenusepakkuja kaudu.

Varjatud kasutus
(*Non-Display Usage*)

Avaliku turuteabe töötlemine, kasutamine või sellega tutvumine muul otstarbel kui selle kuvamise või jagamise toetamiseks.

varjatud kogus
(*Non-displayed Volume*)

tehingutellimuse esemeks olevate kõigi väärtpaberite ja tellimusraamatus kuvatud koguse vahe. Teatud väärtpaberite suhtes võib tehingutellimuse kogus koosneda täies ulatuses varjatud kogusest juhul, kui tehingutellimus on suuremahuline tellimus..

Vastavustestimine
(*Conformance Testing*)

Testimine kontrollimaks, kas Börsi liikme kauplemissüsteemi, algoritmide ja strateegia baasfunktsioneerimine vastavad Nasdaq Nordicu/Balticu poolt kehtestatud tingimustele.

viimane ostuhind (<i>Latest Paid Price</i>)	vähemalt ühe täiskogusega tehtud viimase automaatselt sobitatud tehingu või kindla tehingutüübi tähistusega (Standardtehing (<i>Standard Trade</i>) või Standard edastatud tehing (<i>Standard Routed Trade</i>)) kursivahemikus tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind, v.a. juhul, kui turu- või turusegmendi kirjelduses ei ole sätestatud teisiti..
võlakirjaturg (<i>Fixed-Income Market</i>)	Turud kauplemiseks võlakohustust tõendavate väärtpaberitega.
Välkkauplemistehnika (<i>High Frequency Trading</i>)	Vastavalt MiFID art 4 lg 1 p 40 algoritmipõhine kauplemistehnika, mida iseloomustab: a) sellise taristu olemasolu, mille eesmärk on minimeerida võrgu- ja muud latentsusaega ning mis hõlmab vähemalt üht sellistest algoritmipõhiste korralduste esitamise lahendustest nagu ühispaiknemine, lähestikku paiknemine või otsene kiire elektrooniline juurdepääs; b) sellise süsteemi olemasolu, mis algatab, annab, edastab või täidab eri kauplemistehingute või korralduste puhul korraldusi ilma inimsekkumiseta; ning c) suur päevane sõnumite hulk, kusjuures nende sõnumite hulka kuuluvad tehingutellimused, hinnapakumised ja tühistamised.
väärtpaber (<i>Instrument</i>)	Börsi poolt noteeritud või tema poolt korraldatavale turule kauplemisele võetud finantsinstrument või muu samaväärne üleantav õigus või kohustus.
Väärtpaberite keskdepositoorium (<i>Central Securities Depository</i>)	Äriühing, mis hoiab ja haldab väärtpabereid ning võimaldab väärtpaberitehingute töötlemist kohaldavate õigusaktide alusel.
Väärtpaberiarveldusasutus (<i>Securities Settlement Organization</i>)	Asutus, mis täidab tehingu väärtpaberi lõpliku ülekande kaudu ning teatud juhtudel ostja ja müüja vahel vahendite ülekandmise kaudu.
VPTS (<i>Securities Law</i>)	väärtpaberituru seadus

3. ÜLDSÄTTED

3.1. Üldreeglid

3.1.1. Reglemendi käesoleva osa Nõuded Börsi Liikmetele e Liikmeregolid (edaspidi: Liikmeregolid) sätetega nähakse ette nõuded Börsi liikmetele ning reguleeritakse Börsi tegevust ning Börsi ja Börsi liikmete vahelisi suhteid seoses kauplemise ja sellest tulenevaga kõigil Börsi poolt korraldatud turgudel, sealhulgas mitmepoolses kauplemissüsteemis.

Liikmeregolite ja neis sisalduvate kauplemist käsitlevate reeglite (kauplemisregolid) rakendamiseks vajalikud täpsustavad nõuded on sätestatud Liikmeregolite alamdokumentides alljärgnevalt:

- (i) Kauplemissüsteemide kasutamist ja toimimist selgitatakse täiendavalt dokumentides:
 - *Market Model for INET Nordic*, mis täiendab kauplemissüsteemi INET Nordic kauplemisreegleid, ning
 - *Market Model for Genium INET Fixed Income*, mis täiendab kauplemissüsteemi Genium INET kauplemisreegleid (edaspidi mõlemad koos ja eraldi ka Turumudeli Kirjeldus).
- (ii) Erinevates Börsil kehtivates juhendites võivad olla sätestatud detailsemad juhised, printsiibid või teatud funktsiooni või tegevuse parameetrid.
- (iii) Börsi kauplemisregolite rakendamisel kehtivad üksikasjalikumad kauplemisregolite rakendamiseks kehtestatud täpsustavad nõuded (kauplemisregolite spetsifikatsioon).

Kauplemisregolite spetsifikatsiooni muutmisele ei kohaldata väärtpaberituru seaduses reglemendi kohta sätestatud.

Kauplemisregolite spetsifikatsiooni muudatused jõustuvad Börsi juhatuse otsuses määratud ajal pärast nende avaldamist Börsi veebilehel. Muudatustest kauplemisregolite spetsifikatsioonis teavitatakse Börsi liikmeid ette hiljemalt kümme (10) päeva enne vastavate muudatuste jõustumist. Nimetatud etteteatamisnõuet ei kohaldata juhul, kui turu korra- või õiguspärase toimimise tagamiseks, Börsile õigusaktidega või nende alusel pandud kohustuse täitmiseks, investorite huvide kaitseks või muu olulise õiguse kaitseks või ohu vältimiseks on vajalik muudatuste viivitamatu jõustumine.

3.1.2. Liikmeregolid on Börsi liikmele siduvad ja Börsi liikmestaatuse omandanud isik kohustub järgima Reglemendi alates päevast, mil talle antakse Börsi liikme staatus, eeldusel, et ta on Börsiga sõlminud Börsi liikme lepingu (liikmeleping), kui liikmelepingus endas ei ole selle kohta ette nähtud

teistsugust tähtaega. Liikmed kohustatud täiendavalt järgima Börsi Liikmereglike alamdokumente.

- 3.1.3. Liikmereglikud kehtestab Börs harmoneeritult teiste Nasdaq Balti Börsidega ühetaoliste reeglitenä võimalikult sarnases sõnastuses kõigil Balti Börsidel, eeldusel, et asjakohased finantsjärelvalveasutused on need kooskõlastanud. Siseriiklike seaduste erisuste tõttu kehtivad erinevatel börsidel mõned spetsiifilised sätted, mis on Liikmereglike inglisekeelses tõlkes eraldi välja toodud ja vastavalt märgistatud.

Liikmereglikud avaldatakse Börsi veebilehel (Nasdaq Balti börside ühisel veebilehel).

Liikmereglike sätete muutmisele kohaldatakse Reglemendi "Üldosa" punktides 3.1 – 3.3 sätestatud, arvestades seejuures käesolevast osast tulenevaid erisusi ja õigusaktidest tulenevaid nõudeid. Finantsinspeksiooni kooskõlastatud muudatused jõustuvad Börsi määratud ajal, aga mitte varem kui 14 päeva pärast Börsi liikmete muudatustest teavitamist. Börs võib otsustada, et muudatused või täiendused jõustuvad varem või viivitamata, kui see on turu toimimise, õigusaktide ja või sarnaste asjaolude tõttu vajalik.

Enne Liikmereglike muudatuste jõustamist teavitab Börs väärtpaberitega kauplejaid koondavaid või muid asjassepuutuvaid organisatsioone või esinduskogusid.

- 3.1.4. Arvestades õigusaktidest tulenevaid nõudeid, on Börsil sõltumata Börsi liikmete nõusolekust õigus loovutada kõik Reglemendist tulenevad ning Börsi liikmeid puudutavad õigused ja kohustused äriühingule, kes võtab endale kohustuse võimaldada kauplemist kauplemissüsteemis, või Börsi ühinemisel teise äriühinguga – ühendavale äriühingule.

Sellisest õiguste ja kohustuste loovutamisest teavitatakse Börsi liikmeid vähemalt neli (4) nädalat enne loovutamise esemeks olevate õiguste ja kohustuste üleminekut.

Börsi liige võib Reglemendi käesolevast osast tulenevad õigused ja kohustused loovutada, sealhulgas ühinemise või jagunemise käigus üle anda, üksnes Börsi nõusolekul.

3.2. Tehnilised nõuded

Kauplemissüsteem

- 3.2.1. Kauplemiseks Börsil kasutatakse erinevaid kauplemissüsteeme olenevalt sellest, kas kauplemise esemeks on kapitaliväärtpaberid või võlakohustust tõendavad väärtpaberid.

Erinevate kauplemissüsteemide tehnilised kirjeldused, täpsemad nõuded ning juhendid vastava kauplemissüsteemi kasutamiseks tehakse Börsi liikmetele kättesaadavaks selleks määratud veebilehe kaudu.

Ühendus kauplemissüsteemiga

- 3.2.2. Ligipääsuks kauplemissüsteemile peab Börsi liige omama Börsi poolt kehtestatud nõuetele (sh. nõuded kiiruse, tehnoloogilisele lahenduse ja talitluspidavuse suhtes) vastavat ühendust andmesidevõrguga, mida haldab Börsi poolt määratud või heaks kiidetud teenusepakkuja (andmesidevõrgu operaator).

Enne muudatuste tegemist Börsi poolt määratud andmesidevõrgu operaatorite nimekirjas, võimaldab Börs kõigile Börsi liikmetele, keda vastav muudatus puudutab, põhjendatud vastuväidete esitamist punktis 3.1.3 sätestatud tähtaegu järgides.

Kõik andmesidevõrgu ühenduse juurutamise ning kasutamisega seotud kulud kannab Börsi liige.

Börsi liikme tehnilised seadmed

- 3.2.3. Ühenduseks kauplemissüsteemiga võib Börsi liige kasutada üksnes Börsi poolt sertifitseeritud (Börsi heakskiidu saanud) arvutirakendusprogramme. Börsi liikmel on vähemalt üks rakendus, mis on nn täielik kauplemissüsteem (*full trading application*). Nimekiri Börsi poolt sertifitseeritud arvutirakendusprogrammidest, sealhüljal täielikud kauplemissüsteemid, piiratud kauplemissüsteemid või muud rakendused on kättesaadavad Börsi veebilehel.

- 3.2.4. Kauplemissüsteemi ligipääsuks ja kasutamiseks sobivate tehniliste seadmete ning ühenduste juurutamise eest vastutab Börsi liige.

Börsi liikme poolt kasutatavad tehnilised seadmed peavad igal ajal vastama Börsi poolt kehtestatud nõuetele.

Börsi liige tagab, et tema poolt kauplemissüsteemi kasutamisel ja sellega seoses rakendatavad tarkvararakendused ning protseduurid vastavad Börsi poolt määratud kauplemissüsteemi arvutiühenduse protokollidele (nt. tehingu-, sessiooni- ja ligipääsuprotokoll). Börsi liige kohandab jooksvalt sellised tarkvararakendused ja protseduurid kõigi järgnevate Börsi poolt tehtud muudatustega vastavates protokollides.

Börsi liige vastutab selle eest, et tema poolt kasutatavad tehnilised seadmed tagavad igal ajal Liikmereglist tulenevate nõuete ja kohustuste täitmise.

- 3.2.5. Börsi liikme poolt kasutatavad tehnilised seadmed peavad igal ajal korrapäraselt ja usaldusväärset toimima, et oleks tagatud ühendus kauplemissüsteemiga.

- 3.2.6. Kõik kauplemissüsteemi kasutamiseks, samuti selleks vajaliku ühenduse loomiseks, Börsi liikme juures rakendatavate tehniliste seadmete juurutamiseks ja kasutamiseks vajalikud kulud kannab vastav Börsi liige.

Süsteemi testid

- 3.2.7. Börs võimaldab Börsi liikmele kauplemissüsteemi kasutamist üksnes pärast seda, kui Börsi poolt kindlaksmääratud korras kauplemissüsteemi testkeskkonnas läbiviidud kontrolltest kinnitab, et Börsi liikme poolt kauplemissüsteemi kasutamiseks kavandatud tehniliste seadmete ja andmesideühenduste funktsionaalsus ja toimimine tagavad kauplemissüsteemi nõuetekohase kasutamise ning sellega seotud ühendus(t)e korrapärase ja usaldusväärse toimimise.
- 3.2.8. Kontrollimaks, kas Börsi liikmete poolt kasutatavate tehniliste seadmete ja andmesideühenduste funktsionaalsus tagavad kauplemissüsteemi nõuetekohase kasutamise ning sellega seotud ühendus(t)e korrapärase ja usaldusväärse toimimise, on Börsil õigus jooksvalt läbi viia sellekohaseid teste. Samuti on Börsil õigus nõuda igalt Börsi liikmelt testis osalemist või sellise testi läbiviimist Börsi liikme poolt. Testid viiakse läbi vastavalt Börsi poolt antud juhistele.
- 3.2.9. Oma tehniliste seadmete testimiseks võib Börsi liige igal ajal taotleda Börsilt kauplemissüsteemi testkeskkonnas vastavustestimise läbiviimist ja asjakohase testraporti esitamist. Börs võib selliste testide eest nõuda teenustasu maksmist. Seoses testi läbiviimisega osutab Börs Börsi liikmele mõistlikus ulatuses abi.
- 3.2.10. Kauplemissüsteemi funktsionaalsuse testimiseks on Börsil õigus viia läbi sellekohaseid teste vastavalt nii kauplemisperioodi ajal kui ka kauplemisperioodi välisel ajal. Börsil on õigus nõuda igalt Börsi liikmelt testis osalemist. Test viiakse läbi vastavalt Börsi poolt antud juhistele.
- Juhul, kui testi läbiviimine võib mõjutada Börsi liikme tavapärasest kauplemistegevust, teavitab Börs testi läbiviimisest ette selliselt, et Börsi liikmele jääks mõistlik aeg vajalike ettevalmistuste tegemiseks.
- 3.2.11. Nii Börs kui ka testis osalenud Börsi liige säilitavad testiga seotud andmete ning dokumentide olemasolu vastavuses MiFID'i nõuetega.
- 3.2.12. Kõik testide läbiviimisega kaasnevad kulutused kantakse neid teinud isiku (Börs või Börsi liige) poolt, v.a. punktis 3.2.9. sätestatud teenustasu.
- 3.2.13. Kauplemise alustamiseks kauplemissüsteemis peavad Börsi liikme tehnilised seadmed ja kauplemissüsteemi ühendus saama Börsi kooskõlastuse, enne nimetatud kooskõlastuse andmist ei ole kauplemise alustamine lubatud.

Puudused Börsi liikme tehnilistes seadmetes

- 3.2.14. Juhul, kui Börsi hinnangul kas läbiviidud testide või muude asjaolude alusel, ei toimi Börsi liikme tehnilised seadmed või ühendus kauplemissüsteemiga rahuldavalt või esineb Börsi hinnangul Börsi liikme tehnilistes seadmetes, nende ülesehituses või kauplemissüsteemi ühenduses puudus, mis ei taga Liikmereglistes sätestatud nõuete ja kohustuste täitmist, on Börsi liige kohustatud sellise puuduse või vajakajäämise kõrvaldama.

Kuni puuduse või vajakajäämise kõrvaldamiseni võib Börs osaliselt või täielikult piirata vastava Börsi liikme tehniliste seadmete kasutamist.

Turvanõuded

3.2.15. Börsi liige tagab, et tema tehniliste seadmete ülesehitus, sisemised protseduurinõuded ning paiknemine kindlustavad kõrgetasemelise ligipääsukontrolli, füüsilise turvalisuse ning kauplemisega seotud andmetöötlustoimingute tagasiulatuva taasesitamise (*traceability*) võimaluse.

Muuhulgas peavad Börsi liikme tehniliste seadmete ülesehitus ning sisemised protseduurireeglid olema kujundatud viisil, mis välistab volitamata ligipääsu kauplemissüsteemile ning võimaldab tagasiulatuvalt kindlaks teha iga kauplemissüsteemis kajastuva andmetöötlustoimingu teostamisega seotud asjaolud (st. millal, kelle poolt ja milliseid andmetöötlustoiminguid tehti).

Börsi liikme tehnilised seadmed peavad asuma ruumides, mis ei ole ligipääsetavad selleks volitamata isikute poolt.

Börsil on õigus kehtestada Börsi liikme tehniliste seadmete suhtes täiendavaid turvanõudeid.

3.2.16. Börsi liige teavitab Börsi viivitamatult igast turvaintsidendist või selle tekkimise ohust, kui see võib ohustada vastava Börsi liikme enda või teise Börsi liikme kauplemissüsteemi ühenduse turvalisust või kauplemissüsteemi toimimist tervikuna.

Muudatused kauplemissüsteemis ja Börsi liikme tehnilistes seadmetes

3.2.17. Börsil on õigus teha muudatusi kauplemissüsteemis, sealhulgas muudatusi kauplemissüsteemi haldamisega seotud riist- ja tarkvaras ning kauplemissüsteemi andmeühenduse protokollides.

3.2.18. Börs teavitab Börsi liikmeid kauplemissüsteemis tehtavatest muudatustest mõistliku aja jooksul enne kavandatavate muudatuste rakendamist.

Juhul, kui Börsi poolt kavandatavad olulised muudatused kauplemissüsteemis võivad ühtlasi eeldada muudatuste tegemist Börsi liikmete tehnilistes seadmetes, peab Börs sellekohases teates esitama muudatuste kirjelduse, testimise ajakava ning muudatuse rakendamise kuupäeva.

Börsi poolt tehtavate kauplemissüsteemi muudatuste (so. nii täienduste kui ka mistahes modifikatsioonide) rakendamisel juhinduvad Börs ja Börsi liikmed Börsi poolt selleks kinnitatud ajakavast ja muudatustele ülemineku juhistest.

Börsi liikmete ühisel nõudmisel moodustab Börs seoses muudatustega tehnilise töörühma, kuhu võivad kuuluda ka Börsi liikmete poolt ühiselt valitud esindajad ning vajadusel ka teiste organisatsioonide esindajad.

Börsi edastab tehnilisele töörühmale aruteluks teavet kavandatavate muudatuste, ajakava ja toimingute kohta, et tagada muudatustele rakendamine sellisel viisil, et oleks tagatud Börsi, Nasdaq Baltic'u, Börsi liikmete ja teiste turuosaliste huvid.

- 3.2.19. Börsi liige kohustub järgima Börsi poolt kauplemissüsteemi muudatuste rakendamiseks kinnitatud ajakava ja muudatustele ülemineku juhiseid. Juhul, kui kauplemissüsteemi muudatuse rakendamine eeldab muudatusi Börsi liikme tehnilistes seadmetes, teostab Börsi liige sellised muudatused vastavalt Börsi poolt kinnitatud ajakavale.

Juhul, kui Börs ei ole määranud teisiti, eeldab Börsi liikme poolt muudetud tehniliste seadmete kasutuselevõtt punktides 3.2.7 ja 3.2.8 sätestatud testide läbimist.

- 3.2.20. Börsi liikmel on õigus teha muudatusi tema poolt kasutatavates kauplemissüsteemiga ühendatud tehnilistes seadmetes.

Muudatustest ja ümberkorraldustest, mis võivad mõjutada kauplemissüsteemi kasutamist, tuleb Börsi kirjalikult teavitada.

Börsil on õigus nõuda muudetud tehniliste seadmete suhtes punktides 3.2.7 ja 3.2.8 sätestatud testi läbimist. Börsi liikmel on õigus nõuda muudetud tehniliste seadmete suhtes testi läbiviimist vastavalt punktile 3.2.9.

- 3.2.21. Mistahes muudatuste tegemisega seotud kulud kannab kulutused teinud isik (Börs või Börsi liige).

Kauplemissüsteemi defektide ja puuduste kõrvaldamine

- 3.2.22. Vajalike paranduste teostamiseks kauplemissüsteemis on Börsil õigus piirata kauplemissüsteemi teatud funktsioonide kasutamist, või kui vajalik, siis kauplemissüsteemi kasutamine täielikult peatada.

Võimalusel korraldab Börs paranduste teostamise kauplemisvälisel ajal ning teavitab Börsi liikmeid eelnevalt paranduste teostamisest ning selle käigus rakendatavatest kauplemissüsteemi kasutamise piirangutest.

- 3.2.23. Börsi liige tagab, et selleks volitamata isikute mistahes, sealh otsene või kaudne ligipääs kauplemissüsteemile oleks välistatud.

Börsi liige tagab, et tema töötajad rakendavad ligipääsuks kauplemissüsteemile asjakohaseid salajasi turvaabinõusid kasutades selleks personaalsed kasutajatunnused ja salasõnu, ning et sellised töötajad ei avaldada mistahes asjaoludel nimetatud turvaabinõusid ega tee neid kättesaadavaks volitamata isikutele.

Juhul, kui Börsi liikmel on alust arvata, et kauplemissüsteemi ligipääsu või selleks rakendatavaid turvaabinõusid puudutav informatsioon on saanud teatavaks volitamata isikule, teavitab ta sellest viivitamatult Börsi.

Süsteemi kontaktisik

- 3.2.24. Börsi liige määrab oma töötajate seast vähemalt ühe kontaktisiku, kelle tööülesanded hõlmavad Börsi liikme tehniliste seadmete ja kauplemissüsteemi ühenduse haldamist ning Börsi poolsete tehnilisi seadmeid ning kauplemissüsteemi ühendust puudutavate järelepärimiste käsitlemist ja neile vastamist.

Määratud kontaktisiku kohta edastab Börsi liige Börsile kontaktisiku(te) nime(sid) sisaldava teate. Määratud kontaktisiku(te) muutmisel teatatakse Börsile samal viisil viivitamatult uu(t)e kontaktisiku(te) nimed.

Börsi liikme vastutus

- 3.2.25. Börsi liige vastutab ilma piiranguteta kõigi tema kauplemissüsteemi ühenduse kaudu kauplemissüsteemis tehtud toimingute ja nende tagajärgede eest sõltumata sellest, kas vastava toimingu teostaja omas selleks Börsi liikme volitust või mitte.

3.3. Kauplemissüsteemist saadav teave

- 3.3.1. Börsil on õigus piiranguteta kasutada Börsi liikmete tegevuse käigus viimaste poolt kauplemissüsteemi tehtud andmesistustes kajastuvat ja sealt tuletatud teavet.

Börs omab ainuõigust kauplemissüsteemi sisestatud teabest tuletatud andmetele (info), sealhulgas sellise teabe mistahes vormis paljundamisele, levitamisele, avaldamisele ja avalikustamisele. Börsil on õigus selliselt saadud teavet üldsusele avalikustada.

Kui õigusaktidest tuleneb Börsi kohustus teatud teave kättesaadavaks teha, võib Börs teha selle kättesaadavaks börsiteate, börsi teatise, kauplemissüsteemi või oma veebilehe kaudu.

- 3.3.2. Börsi liige võib tema kauplemissüsteemi ühenduse kaudu kauplemissüsteemist kättesaadavat teavet (mitteavalik turuteave) kasutada üksnes Balti Börsidel kauplemiseks.

Seejuures võivad vastava Börsi liikme juures sellisele teabele ligipääsu omada ning seda sihtotstarbeliselt kasutada üksnes Börsi liikme sisemised kasutajad.

„Sisemiseks kasutajaks“ (*Internal Users*) loetakse Börsi liikme juures töötavat börsimaaklerit, samuti teisi töötajaid, kelle tööülesanded hõlmavad Börsi liikme sisemisi arveldustoiminguid (*back office*); töötajad, kes vastutavad kauplemissüsteemiga ühendatud tehniliste seadmete järelevalve eest, ning töötajada, kes tegelevad Börsi liikme kauplemistegevuse analüüsi või riskihaldusega ning samuti nõustajaid/lepingulisi esindajaid, kes töötavad töötajatega sarnaste põhimõtete alusel või tegevuste edasiandmise raames (*outsourcing*), (punkti 3.2.2. tähenduses käsitletakse nimetatud lepingulisi esindajaid töötajatena). See hõlmab järgmiste valdkondadega seotud kasutust:

- Kasutamine registreeritud sertifitseeritud börsimaaklerite poolt;
- turuandmete (*market data*) tehniline kontroll;
- tarkvaratoodete haldus;
- tootearendus/programmeerimine;
- turuandmete edendamine;
- tehnilised toimingud;
- tehniline tugi;
- turuandmete testimine;
- kauplemismessid (*trade shows*);
- turuandmete reklaamimine;
- kontohaldus;
- volitused/ligipääsuõigused;
- arveldamine;
- turuandmete kontroll;
- turuandmete kvaliteet;
- turuteabe toodete (*market data products*) tutvustamine;
- tarkvara müük;
- teabe mittesüsteemaatiline kasutamine, et toetada kliente väärtpaberitega kauplemisel;
- Börsi liikme kauplemise riskijuhtimine.

Sisemiseks kasutajaks ei ole Börsi liikme ja temaga samasse kontserni kuuluvate äriühingute teised töötajad ega ka tegevus järgmistes valdkondades:

- mistahes kasutamine mittetöötaja poolt;
- tehingutellimuste suunamine mittetöötaja poolt;
- algoritmkauplemine mittetöötaja poolt;
- vahendatud (spondeeritud) ligipääs või otsene edastamine (DMA) mittetöötaja poolt;
- mistahes kasutus, mis leiab aset müüja (*vendor*) või edasimüüja (*distributor*) andmekanali kaudu.

Börsi liige peab jooksvat arvestust sisemiste kasutajate üle (sisemiste kasutajate nimekiri) ning esitab selle Börsile või viimase poolt volitatud isikule nende nõudmisel.

3.3.2.1. Kontroll¹

Aeg-ajalt, kuid mitte sagedamini kui kord kaheteistkümne (12) kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui see on vajalik Liikmereglike oluliste sätete võimaliku rikkumise tõttu, võib Börs viia läbi kontrolli (i) Börsi liikme elektroonilise kauplemissüsteemi ühenduse kaudu kauplemissüsteemist saadud teabe kasutamise arvestuse ja andmete suhtes; ii) sisemiste kasutajate nimekirja suhtes ja iii) teabe üle kauplemissüsteemi kasutamise kohta isikute poolt, kes ei ole sisemised kasutajad (*non-Internal Users*). Nimetatud kontrolli võivad läbi viia Balti Börside töötajad ja/või Balti Börside nimetatud audiitorid.

Kontrolli läbiviimisest tuleb Börsi liikmele piisava ajavaruga ette teatada ning kontroll peab toimuma tavatööajal ja asukohas, kus vastava Börsi liikme andmeid hoitakse, või kus Börsi liige töötleb kauplemissüsteemi teavet ja/või kus liige kasutab sellist teavet. Börsid rakendab mõistlikke meetmeid, et teavitada kontrollist ette vähemalt neli (4) nädalat, välja arvatud juhul, kui kontroll viiakse läbi võimaliku olulise rikkumise tõttu.

Börsi liige on kohustatud viivitamatult esitama kauplemissüsteemist saadava teabe kasutamise kohta küsitud teabe või materjalid. Börsi liige võimaldab kontrolliks ligipääsu kõigile andmetele, aruannetele ja lisadokumentidele, mis on Börsi kontrolli läbiviijate hinnangul vajalikud, et veenduda järgmiste asjaolude täpsuses ja täielikkuses: i) Börsi liikme sisemiste kasutajate nimekiri ja ii) Börsi liikme nimekiri kauplemissüsteemi kasutajatest, kes pole sisemised kasutajad (*non-Internal Users*).

Börs edastab kontrolli esialgsed tulemused Börsi liikmele üheksakümne (90) päeva jooksul pärast kontrolli lõpetamist. Börs arutab esialgseid kontrolli tulemusi heauskselt Börsi liikme või tema esindajaga. Kumbki pool kannab kontrolli läbiviimisega seotud enda tehtud kulud.

Pärast kontrolli esialgsete tulemuste saamist võib Börsi liige omal äranägemisel ja kulul läbi viia järelkontrolli, et selgitada välja rikkumise/mittevastavuse ulatus. Järelkontroll tuleb läbi viia ja selle tulemused esitada Börsile üheksakümne (90) päeva jooksul alates päevast, kui Börsi liige sai kätte kontrolli esialgsed tulemused.

Juhul, kui Börs ja Börsi liige nõustuvad Börsi esialgse kontrolli tulemustega kohta ning kui Börs on kontrolli läbi viinud heauskselt vastavalt käesolevatele tingimustele, loetakse kontrolli esialgse tulemused lõplikuks (Lõpphinnang). Juhul, kui Börs ja Börsi liige ei jõua esialgse kontrolli ja võimaliku järelkontrolli tulemustes üksmeelele (30) kolmekümne päeva jooksul pärast seda, kui Börsi liige on järelkontrolli lõpetanud, ning kui Börs on kontrolli läbi viinud heauskselt ja vastavalt käesolevatele tingimustele, loetakse kontrolli tulemused lõplikuks (Lõpphinnang).

Börs on kohustatud tõendama kontrolli esialgsetes tulemustes ja/või Lõpphinnangus esitatud asjaolusid/järeldusi. Kui Lõpphinnangus tuvastatakse, et Börsi liikme käitumises esineb Liikmereglike rikkumisi,

¹ Börs on teadlik, et Börsi liikme juures läbiviidava kontrolli suhtes võivad kehtida õigusaktidest tulenevad piirangud. Börs kohustub järgima konfidentsiaalsuskohustust samal määral, kuivõrd see on sätestatud Börsi liikmega sõlmitud „Global Data Agreement“is.

viga/puudusi teabe kasutamise seotud aruannete esitamises või muid mittevastavusi, siis kohustub Börsi liige tasuma järeldustes välja selgitatud teabe kasutamise seotud maksmata tasu koos kohaldatava intressiga Balti börsile kuuekümmne (60) päeva jooksul pärast Lõpphinnangu kuupäeva. Eeldusel, et viga/puudus/mittevastastavus raporteerimisel tulenes Börsi liikme heauskselt tehtud veast, on Börsi liikme vastutus maksmata tasude eest piiratud kolme (3) eelneva aastaga, s.t. Börsi liige on kohustatud tasuma vähemakstud tasud tagasiulatuvalt kolme (3) Lõpphinnangu kuupäevale eelneva aasta eest.

Kui Lõpphinnangus tuvastatakse Börsi liikme olulised vead või varjamised seoses kauplemissüsteemist saadud teabe kasutamise ja/või muud Liikmereglistest tulenevate mittefinantsiliste kohustuse olulised rikkumised, peab Börsi liige üheksakümne (90) päeva jooksul pärast Lõpphinnangu kuupäeva esitama puuduste kõrvaldamise kirjelduse ja/või muud asjakohased materjalid kinnitamaks Liikmeregliste järgimist.

Punktis 3.3.2 ja 3.3.5 sätestamata juhtudel võib Börsi liige kauplemissüsteemist kättesaadavat teavet, samuti selle osa või töötlust, süstemaatiliselt levitada üksnes Börsiga või viimase poolt volitatud isikuga sõlmitud lepingu (andmeedastusleping) alusel andmeedastuslepingus määratud tingimustel.

„Teabe süstemaatiliseks levitamiseks“ loetakse kauplemissüsteemist kättesaadava teabe pidevat või korduvat reprodutseerimist (*production of copies*), levitamist või avaldamist, sealhulgas sellisest teabest jooksvate väljavõtete pidevat või korduvat levitamist või avaldamist ning selliselt levitatud või avaldatud info uuendamist.

- 3.3.3. Börsi liikmel on õigus levitada avalikku turuteavet. Avaliku turuinfo andmekoosseis täpsustatakse Turumudeli Kirjelduses ning avaldatakse Nasdaq Nordic ja Nasdaq Baltic, sealh Börsi veebilehtedel.
- 3.3.4. Börsil või tema poolt volitatud isikul on õigus kindlaks määrata andmeühendus kauplemissüsteemist kättesaadava teabe levitamiseks ning kehtestada selleks asjakohased kohustuslikud juhised levitamiseks.
- 3.3.5. Börsi liige tagab, et kõik kolmandad isikud, kes omavad või võivad omada ligipääsu Börsi liikme tehnilistele seadmetele ja sellega seoses ka kauplemissüsteemist kättesaadavale teabele, võtavad endale õiguslikult siduva kohustuse järgida käesolevas punktis 3.3 sätestatud nõudeid ja piiranguid.

3.4. Intellektuaalomandi alased sätted

- 3.4.1. Börs tagab, et ta omab igal ajahetkel kõiki intellektuaalomandi esemeks olevaid õigusi (autoriõigused, litsentsid ja muud õigused), mis on vajalikud kauplemissüsteemi haldamisel rakendatava tarkvara õiguspäraseks kasutamiseks.

Börsi liikme staatus annab Börsi liikmele õiguse taotleda mitteüleantavat (*non-transferable*) lihtlitsentsi (*non-exclusive right*) kauplemissüsteemi

kasutamiseks, kusjuures omandatud litsentsist tuleneva kasutusõiguse ulatus sõltub muuhulgas Börsi poolt Börsi liikme tegevusele turul seatud piirangutest.

- 3.4.2. Börsi Liikmereglike ja ülejäänud Reglemendi, kauplemissüsteemi ja sellega seotud dokumentatsiooni ning lepingute, samuti Börsi poolt väljatöötatud indeksite ja klassifikaatorite, publikatsioonide, turuteabe ja statistika ja muude dokumentidega seotud asjakohased autori- ja muud intellektuaalomandi õigused (sealhulgas autoriõiguse osaks olevad varalised õigused) ja muudatused nendes kuuluvad asjassepuutuvate õigusaktide ning intellektuaalomandi kaitset tagavate rahvusvaheliste lepingutega võimaldatud ulatuses Börsile. Kauplemissüsteemist või muudest Börsi allikatest pärineva Börsiga seotud teabe või muu Börsi või teiste liikmesbörside koostatud teabega seotud autori- ja intellektuaalomandi õigused ning samuti Balti Börside loodud indeksid ja klassifikaatorid kuuluvad Nasdaq Baltic'ule.
- 3.4.3. Börsi või teiste liikmesbörside kaubamärke võib Börsi liige kasutada üksnes Börsi või vastava liikmesbörsi teenuste ja toodete tähistamiseks.
- 3.4.4. Ülaloetletud kaubamärkide ja muude intellektuaalomandi alaste õiguste kasutamiseks sõlmib Börsi liige Börsi, teise asjakohase liikmesbörsi või muu õigustatud isikuga vastavasisulise lepingu, mis reguleerib asjassepuutuva kaubamärgi või muu intellektuaalomandi alase õiguse kasutamise seotud õigusi ja kohustusi.
- 3.4.5. Liikmereglikes sätestatud õiguste omandamine Börsi liikme poolt ei too kaasa punktis loetletud intellektuaalomandi esemetega seotud intellektuaalomandi õiguste loovutamist ega üleminekut Börsi liikmele, sealhulgas mitte mingeid õigusi kauplemissüsteemile või sellega seotud dokumentatsioonile, indeksitele, klassifikaatoritele, publikatsioonidele, turuteabele, statistikale ega muule Nasdaq Nordic'u ega Nasdaq Baltic'u poolt produtseeritule.
- 3.4.6. Börsi liige teavitab viivitamatult Börsi kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis igast Börsi liikme vastu esitatud nõudest, mis põhineb väidetaval intellektuaalomandiõiguste rikkumisel seoses kauplemissüsteemi kasutamise vastava Börsi liikme poolt. Eelemises lauses sätestatud teavitamiskohustus kehtib ka juhtudel, mil Börsi liikmele saab muul viisil teatavaks, et Börsi või teiste liikmesbörside intellektuaalomandi õigusi on vaidlustatud või rikutud.

Eeldusel, et Börsi liige on tegutsenud õiguspäraselt, menetleb sellistel juhtudel sellist Börsi liikme vastu esitatud nõuet Nasdaq Baltic või vastava intellektuaalomandiõiguse omaja oma kulul. Börsil ja vastaval intellektuaalomandiõiguste omajal on õigus alustada sellise nõudega seotud õiguslikku menetlust kolmandate isikute suhtes ilma Börsi liikme nõusolekuta, tingimusel, et sellega ei kahjustata Börsi liiget.
- 3.4.7. Börsi liige tagab, et ta omab igal ajahetkel kõiki intellektuaalomandi esemeks olevaid õigusi (litsentsid ja muud õigused), mis on vajalikud tema poolt kasutatavate kauplemissüsteemiga ühenduses olevate tehniliste seadmete mistahes komponentide õiguspäraseks kasutamiseks.

3.5. Tasud

Börsi liige kohustub tasuma Börsile tema hinnakirjas sätestatud teenustasud, mis on avalikustatud Börsi veebilehel. Muudatustest Börsi hinnakirjas teatatakse Börsi liikmele. Hinnakirjas sätestatud tasude tõstmine ei jõustu enne kolmkümne (30) päeva möödumist vastava teate saatmisest Börsi liikmetele.

3.6. Erakorralised ja regulatiivsed meetmed

3.6.1. Erakorralistest asjaoludest või sündmustest tingitud olukorra (näiteks halvenenud turutingimused, turu- või kommunikatsioonihäired, tehnilised rikked jms) tõttu, mis takistab Börsi hinnangul korrapäraselt ja tõrgeteta kauplemist või asjakohaste õigusaktide nõuetest tulenevalt või järelevalveasutuste nõudmisel on Börsile õiguse:

- (i) peatada kauplemine täielikult (kauplemissüsteemi sulgemine);
- (ii) seada osalisi piiranguid kauplemisele;
- (iii) lükata edasi kauplemistegevuse algus- või lõpuaegu;
- (iv) vähendada liikmepõhist kauplemissüsteemi ühenduste arvu;
- (v) seada üldiseid piiranguid kauplemissüsteemi ühenduste kaudu sisestatavate tehingutellimuste arvule või mahule;
- (vi) seada piiranguid ühe või mitme konkreetse kauplemissüsteemi ühenduse kaudu sisestatavate tehingutellimuste või tehingute arvule või mahule;
- (vii) peatada ligipääs kauplemissüsteemile ühe või mitme konkreetse kauplemissüsteemi ühenduse kaudu;
ja/ või
- (viii) kasutada tühistusfunktsiooni (*Kill functionality*) vastavalt „*Policy for the use of Kill functionality*” sätestatule.

Ülaltoodud erakorraliste meetmete rakendamine võib hõlmata kauplemist tervikuna või piirduda meetmete rakendamisega üksnes Börsi vastaval turul või turusegmendis toimuva kauplemise, kaubeldava konkreetse(te) väärtpaberi(te), kauplemistegevuse kindlaksmääratud vormi (tehingutellimuse automaatne edastamine, otsene elektrooniline juurdepääs DEA), otsene ligipääs (DMA), vahendatud/spondeeritud ligipääs, tehingutellimuste automaatne suunamine (AOR) või algoritmkauplemine) või konkreetse Börsi liikme suhtes.

Punkti 3.6 alapunktides sätestatu ei piira Börsi õigust rakendada kauplemist piiravaid abinõusid ja meetmeid ka muudel õigusaktides või Reglemendi teistes osades sätestatud alustel.

Tehnilised häired

3.6.2. Punkte 3.6.3–3.6.12 kohaldatakse kauplemist mõjutavate tehniliste katkestuste või häirete korral.

3.6.3. Korrapärane ja tõrgeteta kauplemine on takistatud, kui kauplemissüsteemiga ühendust mitteomavate Börsi liikmete kauplemise osakaal vastaval turul moodustab ligikaudu 75% ja rohkem. Sellisel juhul kohaldab Börs vastavalt

asjaoludele kauplemise peatamise (punkti 3.6.1 (i)) või kauplemistegevuse edasilükkamise (punkt 3.6.1. (iii)) meetet.

- 3.6.4. Korrapärane ja tõrgeteta kauplemine ei ole takistatud, kui kauplemissüsteemiga ühendust mitteomavate Börsi liikmete kauplemise osakaal vastaval turul moodustab ligikaudu 25 % või vähem ning sellisel juhul Börs sellel turul kauplemist ei peata ega kauplemistegevuse algust edasi ei lükka.
- 3.6.5. Juhul, kui konkreetset turul kauplemissüsteemiga ühendust mitteomavate Börsi liikmete kauplemise osakaal jääb ligikaudselt vahemikku 25% - 75%, otsustab Börs vastavalt asjaoludele, kas korrapärane ja tõrgeteta kauplemine on takistatud ning kas kauplemise peatamine (punkt 3.6.1 (i)) või kauplemistegevus edasilükkamine (3.6.1.(iii)) on vajalik.
- 3.6.6. Börsi liikmel puudub ühendus kauplemissüsteemiga, kui mitte ükski Börsi liikme kauplemissüsteemi ühendustest ei võimalda ligipääsu kauplemissüsteemile.
- 3.6.7. Hindamaks punktides 3.6.3–3.6.5 nimetatud kauplemise osakaalusid, määrab Börs Börsi liikmete turuosa kajastava eelmise kalendrikuu kauplemisstatistika alusel.
- 3.6.8. Intsidentide korral, mis ei ole seotud kauplemissüsteemi ühendustega ja mida ei ole võimalik ilma suuremate jõupingutusteta ümber arvutada kauplemise osakaaludeks, otsustab Börs, kas korrapärane ja tõrgeteta kauplemine on võimalik ning kas on vajalik rakendada kauplemise peatamise või kauplemistegevuse edasilükkamise meetmeid.

Kauplemise taaslustamine

- 3.6.9. Kauplemise taaslustamine toimub tingimusel, et kauplemissüsteemi ühendust omavate Börsi liikmete summaarne kauplemise osakaal konkreetset turul moodustab vähemalt ligikaudu 75% ja Börsi hinnangul on võimalik korrapärane ja tõrgeteta kauplemine.

Enne kauplemise taaslustamist antakse Börsi liikmetele eelnevalt kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuste tühistamise võimalus. Kauplemine taaslustatakse samast faasist, milles see peatus.

Börsi määramisel võib kauplemise taaslustamine toimuda eelnevaid tehingutellimusi tellimusraamatus kajastamata, samuti avaoksjoni sätete kohaselt läbiviidava oksjoniga või ilma selleta.

Kauplemispäeva pikendamine

- 3.6.10. Juhul, kui Börs on kauplemise sõltumata kestvusest peatanud või kauplemisperioodi algust rohkem kui ühe (1) tunni võrra edasi lükanud, on Börsil õigus kauplemispäeva (*Trading Sessions*) pikendada.

Kauplemispäeva pikendamine ei või ületada vastavalt kauplemise peatamise või kauplemise alguse edasilükkamisel tekkinud viivituse kestvust, kuid seejuures peab Kauplemisperioodi (*Trading Hours*) pikendamise kestvus olema vähemalt viisteist (15) minutit.

Börs teatab Börsi liikmetele Kauplemispäeva pikendamisest ja selle kestvusest.

- 3.6.11. Erakorraliste meetmete rakendamisest teatatakse Börsi liikmetele mõistliku aja jooksul enne meetmete rakendamist, välja arvatud juhul, mil sellega kaasnev viivitus vastava erakorralise meetme rakendamisel võiks põhjustada olulise kahju.

Viimatinimetatud juhul teatab Börs Börsi liikmetele vastava erakorralise meetme rakendamisest esimesel võimalusel.

Võimalusel teavitab Börsi liige Börsi poolt rakendatud erakorralisest meetmest oma kliente.

- 3.6.12. Erakorralise meetmega kaasnevate piirangute kõrvaldamisest ning kauplemistegevuse korrapärase toimimise taastamisest teatab Börs Börsi liikmetele esimesel võimalusel.

Juhul, kui kauplemine oli peatatud, ei või kauplemise taasalustamine toimuda enne kümne (10) minuti möödumist hetkest, mil Börs tegi teatavaks kauplemise peatamisest tulenevate piirangute kõrvaldamise otsuse. Eelmises lauses sätestatud piirangut ei kohaldata juhul, kui Börsi poolt on varasemast kauplemise taasalustamisest kõigile Börsi liikmetele mõistliku aja võrra ette teatatud.

3.7. Konfidentsiaalsus ja informatsiooni andmise kohustus

Börsi liikmete konfidentsiaalsuskohustus

- 3.7.1. Börsi liige tagab, et tema töötajad ning Börsi liikmele teenuseid osutavad kolmandad isikud on võtnud endale õiguslikult siduva konfidentsiaalsuskohustuse, mis keelab õigustamatult (so. seadusest tuleneva õigusliku aluseta) avaldada või kasutada ärilisi asjaolusid või isiklike asjaolusid puudutavat teavet, mis on saadud seoses Börsi liikme tegevusega Börsil.

Nimetatud konfidentsiaalsuskohustusest tulenev keeld on tähtjatu ning see peab jääma kehtima ka asjassepuutuva tööõigussuhte või teenuse osutamise aluseks oleva lepingu lõppemisel.

Vaatamata punktis 3.7.1. sätestatule on Börsi liikmel õigus anda teavet järelevalveasutustele õigusaktides sätestatud alustel ja korras.

- 3.7.2. Juhul, kui Börsi liikmele edastatakse ekslikult teisele Börsi liikmele suunatud teavet, kohustub Börsi liige sellest viivitamatult Börsile teatama.

Kirjeldatud viisil saadud informatsioon on konfidentsiaalne ning Börsi liige, kes ei olnud informatsiooni adressaadiks, peab vastava informatsiooni käsitlemisel järgima Börsi poolt antud juhiseid, ega või saadud informatsiooni kasutada mingil muul, kui Börsi poolt määratletud viisil.

Nõuded Börsi liiget käsitleva teabe kohta

- 3.7.3. Järelevalve teostamiseks Börsi liikme tegevuse üle ning muude Reglemendist ning kehtivatest õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks on Börsil õigus saada Börsi liikmelt mistahes viimase tegevust ja kliente puudutavat teavet (sealhulgas informatsiooni, dokumente, andmeid, faile, väljavõtteid infosüsteemidest) ja selgitusi. Börsi liige on kohustatud Börsi poolt nõutud teabe esitama Börsi poolt määratud viisil ja tähtajaks.
- 3.7.4. Börsi liige on kohustatud viivitamatult Börsi teavitama kõigist Liikmeregulates sätestatud nõuete olulistest rikkumistest või kõrvalekalletest.
- 3.7.5. Börsi liige on kohustatud viivitamatult Börsi teavitama igast Börsi liikme majandusseisundit mõjutavast asjaolust, mis toob või võib arvestatava tõenäosusega kaasa tuua olukorra, kus Börsi liige ei ole oma majandusseisundi või maksevõime tõttu võimeline täitma Reglemendist või Börsiga sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi.
- 3.7.6. Börsi liige on kohustatud Börsile viivitamatult esitama auditeeritud majandusaasta aruande oma õigusliku staatuse muudatusi käsitleva teabe, teabe selle kohta, kas ta kasutab välkkauplemise strateegiaid ning teabe kõigist alljärgnevate isikute ringis toimunud muutustest:
- (i) nõukogu esimees ja liikmed (*Chairman and Members of the Supervisory Council*);
 - (ii) audiitor;
 - (iii) tegevjuht (*CEO*);
 - (iii) juhatuse liikmed (*Members of Management Board*);
 - (iv) kauplemisjuht (*Head of Trading*);
 - (v) vastavuskontrolli juht (*Compliance Officer*).
- Samuti peab Börsi liige teavitama Börsi muudest olulistest muutustest Börsi liikmestaatuse omandamise taotluses esitatud andmetes.
- 3.7.7. Börsi liige on kohustatud teatama Börsile oma juriidilise isiku identifikaatori (*LEI code*) ning teatama viivitamatult selle muutumisest.
- 3.7.8. Börsi liige, kelle eest Börs esitab tehinguraporteid vastavalt MiFIR'ile, esitavad Börsile kogu teabe, mis on tehingute raporteerimisega seotud nõuete täitmiseks vajalik. Börs teeb asjakohased juhised Börsi liikmetele kättesaadavaks.

Börsi suhtes kehtivad konfidentsiaalsus- ja teabe käsitlemise nõuded

- 3.7.9 Börs tagab, et ei tema, tema töötajad ega teised Börsiga lepingulistesse suhetesse astunud isikud ei avalda ega kasuta õigustamatult ärilisi asjaolusid ega isiklikke asjaolusid puudutavat teavet, mis on saadud seoses Börsi tegevusega turu korraldamisel (turu korraldamise käigus saadud konfidentsiaalne teave).

Nimetatud konfidentsiaalsuskohustus on tähtajatu ning see peab jääma kehtima ka asjassepuutuva tööõigussuhte või teenuse osutamise aluseks oleva lepingu lõppemisel.

Börsil on õigus ja kohustus avaldada turu korraldamise käigus saadud konfidentsiaalset teavet järelevalveasutustele ja teistele ametkondadele või isikutele juhul, kui selline avaldamiskohustus tuleneb asjassepuutuvatest õigusaktidest või turujärelevalve alase koostöö käigus väljakujunenud praktikast.

- 3.7.8. Juhul, kui turu korraldamise käigus saadud konfidentsiaalse teabe saajaks ei ole Börsi üle järelevalvet teostav järelevalveasutus, avaldab Börs sellist teavet üksnes tingimusel, et teabe saajale laieneb punktis 3.7.7 sätestatuga samaväärne konfidentsiaalsuskohustus.

3.8. Vastutuse piirangud

- 3.8.1. Börs ja Börsi liikmed kannavad varalist vastutust üksnes punkti 3.8 alapunktides sätestatud asjaolude eest, eeldusel, et nad on oma tegevuses järginud tavapärast hoolsuskohustust.

Eelmises lauses sätestatud vastutuse aluste piirang ei laiene juhtudele, mil varalise kahju tekkimise aluseks olnud asjaolu põhjustati vastavalt kas Börsilt või Börsi liikmelt tavaliselt oodatava hoole järgimata jätmisega.

- 3.8.2. Börs ja Börsi liige ei vastuta kahju tekitamise eest, kui kahju tekitamise aluseks olevat Börsi või Börsi liikme kohustust rikuti vääramatu jõu (*force majeure*) või muude erakorraliste asjaolude (*extraordinary event*) tõttu.

Kohustuse rikkumine on toimunud vääramatu jõu või muu erakorralise asjaolu tõttu, kui kohustatud isik (vastavalt Börs, Börsi liige või nende alltöövõtja) ei saa Liikmereglistest või ülejäänud Reglemendist tulenevat kohustust osaliselt või täielikult täita, samuti kui sellise kohustuse täitmine osutuks kohustatud isikule mõistlikkuse põhimõtet arvestades ebamõistlikult koormavaks, tulenevalt takistustest, mille on tinginud siseriiklikud või rahvusvahelised õigusaktid, Eesti Vabariigi, välisriigi või Euroopa Majanduspiirkonna pädeva ametiasutuse või institutsiooni poolt rakendatud meetmed, elektrikatkestus, tulekahju, veeuputus, häired kommunikatsioonisüsteemides, streik, blokaad, töösulg, boikott, sõjategevus, loodusõnnetus või muu sarnane asjaolu, mida kohustatud isik ei saanud mõjutada.

Streigist, blokaadist, töösulust ja boikotist tulenev takistus võrdsustatakse vääramatu jõu ja erakorralise asjaoluga sõltumata sellest, kas neid rakendatakse Börsi või Börsi liikme poolt või tema suhtes.

- 3.8.3. Juhul, kui Börs või Börsi liige ei saa Reglemendist tulenevat kohustust osaliselt või täielikult täita punktis 3.8.nimetatud asjaolu tõttu, loetakse kohustuse täitmise tähtaeg pikenevaks kuni takistava asjaolu äralangemiseni.

Juhul, kui nimetatud asjaolud takistavad Börsi liikme või Börsi rahalise kohustuse täitmist, samuti nende kasuks oleva rahalise kohustuse täitmise vastuvõtmist, ei või kohustatud isiku suhtes rakendada kokkuleppe või õigusaktiga ettenähtud viivist.

- 3.8.4. Börs ja Börsi liige ei vastuta mistahes asjaoludel andmete rikkumise või kadumise, saamata jäänud tulude ja hüvede, samuti kasu saamise võimaluse kaotamise ning muude kaudsete kahjude või tagajärgede eest.

- 3.8.5. Börs ei vastuta muul kui punkti 3.8 alapunktides sätestatud alustel avaliku või mitteavaliku turuteabe levitamise tekitatud või sellest tuleneva kahju eest ning seda ka ainult sel juhul, kui nimetatud teabes esineb ebatäpsusi või ebaõiget teavet.

Börsil ei ole avalikus või mitteavalikus turuinfos esinenud vigadest teatamise või nende parandamise kohustust, välja arvatud juhul, kui Börsi hinnangul on teavitamise või vea parandamisega seotud kulud mõistlikud ning selle mõju Börsi liikmete tegevusele märkimisväärne.

- 3.8.6. Börs ei vastuta muul kui punkti 3.8 alapunktides sätestatud alustel kahju eest, mille on põhjustanud punkti 3.6 alapunktides sätestatud erakorraliste meetmete rakendamine Börsi poolt. Eelmises lauses sätestatu kehtib ka kauplemist piiravate abinõude ja meetmete rakendamisele õigusaktides või Reglemendi teistes osades sätestatud alustel või järelevalveasutuste nõudmisel.

- 3.8.7. Kahjustatud isiku poolt esitatud kahju hüvitamise nõude alusel ei kuulu hüvitamisele tekitatud kahju see osa, mille tekkimist soodustasid otseselt või kaudselt kahjustatud isikust endast tulenevad asjaolud, samuti osa, milles kahjustatud isik jättis rakendamata tema käsutuses olevad kahju vähendamise abinõud.

3.9. Vaidluste lahendamine ja kohaldatav õigus

- 3.9.1. Kõik Reglemendi rakendamisega ning Reglemendist tulenevate kohustuste täitmise ja õiguste teostamisega seotud Börsi ja Börsi liikme vahelised vaidlused kuuluvad läbivaatamisele vastavalt Eesti õigusele Börsi Vahekohtus (Vahekohtus) Vahekohtu Reglemendis ettenähtud korras.

- 3.9.2. Teistsuguse kokkuleppe puudumisel kuuluvad Börsi liikmete vahelised kauplemisega seotud vaidlused läbivaatamisele vastavalt Eesti õigusele Vahekohtus Vahekohtu Reglemendis ettenähtud korras.

4. KAUPLEMISREEGLID

4.1. Üldreeglid

- 4.1.1. Lähtuvalt kauplemise esemeks olevate väärtpaberite liigist kaubeldakse Börsil vastavalt kas kapitaliväärtpaberite (kapitaliturg) või võlakohustust tõendavate väärtpaberite (võlakiri) turul (võlakirjaturg). Kapitali- ja võlakirjaturg jaguneb omakorda vastavalt erinevateks turusegmentideks (*Market Segment*, kapitalituru korral) või turgudeks (*Market*, võlakirjaturu korral).
- 4.1.2. Juhul kui Reglemendi käesolevas osas ei ole otseselt sätestatud teisiti, laieneb punkti 4 alapunktides sätestatu kauplemisele nii kapitali- kui ka võlakirjaturul ning vastavalt nende erinevates turusegmentides ja turgudel.
- 4.1.3. Börsitehingud tehakse kas automaatselt sobitatud tehingutena (*Automatically Matched Trade*) või määratud vastaspoolega tehingutena (*Manual Trade*)

4.2. Nasdaq Baltic Liikmelisus

Liikmelisus

- 4.2.1. Kauplemissüsteemi võib kauplemiseks kasutada üksnes Börsi liige.

Börsi liikme staatuse andmise otsustab Börsi juhatus Börsi poolt selleks kehtestatud nõuetele vastava taotluse (liikmestaatuse taotlus) ja nõutud lisadokumentide esitamisel Börsi liikme poolt.

Ühe (1) Nasdaq Nordic või Nasdaq Baltic börsi liige võib vastava taotluse esitamisel saada ka mõne teise liikmesbörsi liikmeks ilma täiendava hindamiseta, eeldusel et tal on olemas asjakohased riiklikud load. Arvestades liikmesbörside poolt börsi liikmelisuse suhtes kehtestatud nõuete sarnasust, on teise liikmesbörsi liikmena tegutsevale isikule Börsi liikmestaatuse andmise eelduseks üksnes:

- (i) kauplemistegevusega seotud investeerimisteenuste osutamiseks vajaliku tegevusloa või õiguse olemasolu;
- (ii) liikmestaatuse raames kavandatud tegevuse alustamiseks taotleja asukohariigi õigusega ettenähtud toimingute (nt. järelevalve teostaja teavitamine vms.) teostamine;

Börsi liikme staatuse saamise eelduseks on liikmelepingu sõlmimine Börsiga.

- 4.2.2. Börsi liikmestaatuse taotleja soovi korral võib taotletav liikmestaatus piirduda kauplemisõigusega üksnes teatud turul ja vastavalt sellele turu kindlaksmääratud turusegmentis (INET Nordic) või turul (Genium INET).

Juhul, kui Börsi liige soovib tegutseda turutegijana, on lisaks vajalik asjakohase lepingu sõlmimine Börsi, ning vajadusel ka emitendiga.

- 4.2.3. Börsi liikme organisatsiooniline ülesehitus, tehniline varustus ja rakendatavad riski- ning sisekontrollimeetmed (sh. sisekorra- või muud sarnased eeskirjad) peavad olema piisavad, et kindlustada õigusaktide ja Reglemendiga Börsi liikmele seatud nõuete täitmine ning reeglitele vastav kauplemine.
- 4.2.4. Börsi liikme aktsiakapital peab vastama VPTS-is sätestatud nõuetele.
- 4.2.5. Börs võib anda Börsi liikme staatuse taotlejale, kellel on õigus osutada investeerimisteenuseid või muid sarnaseid teenuseid Euroopa Majanduspiirkonnas oma päritoluriigi pädeva asutuse poolt MiFID'i alusel antud loa alusel ka juhul, kui eelnimetatud kapitalinõue ei ole täidetud.
- 4.2.6. Börsi liikmestaatuse taotlemise ja omamise eelduseks on investeerimisühingu või krediidasutuse tegevusluba, mis annab õiguse kauplemisega seotud investeerimisteenuste osutamiseks vastaval turul või selle segmendis, ning avalik-õigusliku järelevalveasutuse või asjassepuutuva välisriigi õiguse kohaselt muu selleks pädeva järelevalve teostaja poolne järelevalve vastavalt liikmestaatuse taotleja või Börsi liikme tegevuse üle väärtpaberiturul.
- 4.2.7. Isikutele, kes omavad investeerimisteenuste osutamise õigust, kuid kellel puudub vastavalt kas investeerimisühingu või krediidasutuse tegevusluba, võidakse anda Börsi liikme staatus VPTS-is ja Liikmeregletes sätestatud alustel. Sellisel juhul võib liikmestaatus olla piiratud Börsiga ning liitumist Nasdaq Nordic ja Nasdaq Baltic liikmesbörsidega võidakse täiendavalt eraldi hinnata.
- 4.2.8. Börsi liikmestaatuse omandanud isik võib alustada kauplemist ning tegutseda Börsi liikmena üksnes juhul, kui tema suhtes on täidetud kõik alljärgnevad tingimused ja nõuded:
- (i) Börsi liige on otseselt või kaudselt liikmeks Börsi poolt tunnustatud arveldusüsteemis, mis on nõutav vastaval turul või turusegmendis kauplemisel;
 - (ii) Börsi liikme juures töötab vähemalt kaks (2) volitatud börsimaaklerit;
 - (iii) Börsi liikme juures töötab vähemalt üks (1) liikmehaldur;
 - (iv) Börsi liikme tehnilised seadmed, samuti ühendus kauplemissüsteemiga, on saanud Börsi kooskõlastuse;
 - (iv) täidetud on muud Reglemendis kauplemise alustamise, kauplemise ning tehingute nõuetekohase arveldamise eeldusena sätestatud nõuded.

Liikme tunnuskood

- 4.2.9. Kauplemissüsteemi kasutamiseks ning selles tehtud kauplemistoimingute eest vastutava Börsi liikme tuvastamiseks antakse igale Börsi liikmele üks ja kordumatu Börsi liikme tunnuskood (*Membership Identity*).

Erandina, kui see on vajalik Börsi liikme sisemiste kindlate kauplemistoimingute eristamiseks, võib Börs sellekohase põhjendatud taotluse alusel väljastada taotluse esitanud Börsi liikmele "täiendava Börsi liikme tunnuskoodi" (nt. kauplemine kindlaksmääratud turul või

turusegmendis, automaatne tehingutellimuste edastamine, otsene ligipääs, vahendatud/spondeeritud ligipääs vms). Börs võib otsustada, et mõnd tunnuskoodi võib kasutada ainult kauplemiseks kolmanda isiku nimel; sellistel juhtudel võib Börs kehtestada täiendavaid juhiseid.

Arveldamisega seotud kohustused

- 4.2.10. Börsitehingute arveldamisele kohaldatakse Reglemendi osa „Arveldusreeglid“ sätteid. Börsi liikmed peavad igal ajal tagama, et finantsinstrumentide ülekandmine ja nendega arveldamine vastab reeglitele

Börsitehingust tulenevate kohustuste nõuetekohase täitmise (*arveldamine*) eest vastutab Börsi liige tehingu pooleks oleva teise Börsi liikme ees olenemata sellest, kas vastav börsitehing oli tehtud Börsi liikme enda või kolmanda isiku arvel. Börsi liige võib sisemised tehingud (*Internal Trade*) sisemiselt arveldada.

Vastavalt Reglemendi osas „Garantiifondi moodustamise ja kasutamise reeglid“ sätestatule võib Börs kasutada arveldamise tagamiseks Garantiifondi vahendeid.

- 4.2.11. *Kehtetu (Säte ei kuulu Börsil kohaldamisele).*

- 4.2.12. *Kehtetu (Säte ei kuulu Börsil kohaldamisele).*

Liikmelisuse lõpetamine

- 4.2.13. Börsi liikmel on õigus loobuda Börsi liikme staatusest, esitades vastavasisulise kirjaliku taotluse Börsi juhatusele vähemalt kolmkümmend (30) päeva enne soovitud loobumise jõustumise kuupäeva. Börsi liikmestaatuse lõppemise kuupäevaks loetakse selle kalendrikuu viimane tööpäev, mil liikmestaatusest loobumise taotluse esitamisest möödus esimeses lauses nimetatud kolmekümnepäevane etteteatamistähtaeg. Staatusest lõppemise kuupäevaks peavad kõik vastava Börsi liikme poolt tehtud börsitehingutest tulenevad kohustused olema nõuetekohaselt täidetud ning tema poolt sisestatud tehingutellimused olema tühistatud..

- 4.2.14. Börsil on õigus peatada või tühistada Börsi liikmestaatus koheselt, kui ilmneb, et Börsi liikme staatuses tegutsev isik ei vasta Börsi liikme suhtes kehtestatud nõuetele. Kui see on vajalik, et vältida kahju tekitamist seotud isikutele, võib Börs lubada enne liikmestaatuse tühistamist sisestatud tehingutellimuste täitmist.

Liikmelisuse lõpetamise ja peatamise kord on sätestatud Reglemendi osas „Järelevalve“.

4.3. Börsi kauplemispäev

Börsi kauplemispäeva ja selle koosseisu kuuluvate erinevate perioodide (kauplemiseelne periood, kauplemisperiood, kauplemisjärgne periood)

ajaline režiim ning kauplemissüsteemi ligipääsuajad sätestatakse kauplemisreeglite spetsifikatsioonis ja avaldatakse Börsi veebilehel.

Erakorralise asjaolu esinemisel võib Börs otsustada erandi tegemise nimetatud ajalises režiimis. Sellisest otsusest teavitatakse asjassepuutuvaid Börsi liikmeid esimesel võimalusel.

4.4. Börsimaakler

4.4.1. Börsi liige kaupleb Börsil börsimaakleri kaudu. Börsimaakler esindab Börsi liiget börsimaakleri ja Börsi liikme vahel sõlmitud töölepingu alusel või börsimaakleri ja Börsi liikmega samasse kontserni kuuluva Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi krediidasutuse või investeerimisühingu vahelise töölepingu alusel. Börsimaakler võib samaaegselt esindada vaid ühte (1) Börsi liiget.

4.4.2. Börsi liige vastutab kõigi tema kauplemissüsteemi ühenduse kaudu kauplemissüsteemis tehtud toimingute eest sõltumata sellest, kas toimingu tegijal oli selleks Börsi liikme volitus või mitte või kas börsimaakleril oli sõlmitud eelviidatud tööleping.

Börsi liiget esindav börsimaakler võib kauplemissüsteemi teha üksnes Reglemendiga kooskõlas olevaid sisestusi.

Börsi liige tagab, et teda esindav börsimaakler kasutab kauplemissüsteemi sisestuste tegemisel üksnes temale antud personaalset kasutajatunnust (*personal user ID*).

Nõuded börsimaaklerile

4.4.3. Börsi liige tagab, et börsimaakleri ülesandeid täidab kutsealaselt selleks sobiv isik, kelle suhtes on täidetud järgmised nõuded:

- (i) vähemalt kuuekuuline (6) väärtpaberitega kauplemise kogemus;
- (ii) dokumentaalselt tõestatud teadmised Börsi kauplemisreeglitest ja muudest kauplemist reguleerivatest õigusaktidest;
- (iii) dokumentaalselt tõestatud teadmised majandusest, rahaturgudest ja finantsanalüüsist; ning
- (iv) Börsi poolt kauplemise ning kauplemissüsteemi kasutamise suhtes korraldatud testi läbimine ning tutvumine Turumudeli Kirjelduses sätestatuga.

Börsimaakleri staatuse taotlemine ja registreerimine

4.4.4. Ülalsätestatud nõuetele vastav isik, kes on Börsi hinnangul sobilik börsimaakleri ülesannete täitmiseks, registreeritakse börsimaakleriks kindlate turgude või turusegmentide suhtes vastava taotluse alusel. Nimetatud taotluse esitatakse Balti Börside poolt kehtestatud standardvormis.

Juhul, kui isikul on õigus tegutseda börsimaaklerina mõnel Nasdaq Nordic või Nasdaq Baltic liikmesbörsil, ei pea ta läbima täiendavat hindamist Börsil, s.t. tema suhtes ei kohaldata Punktis 4.4.3 (iv) sätestatud nõuet.

Kauplemissüsteemi vastava osa kasutamiseks antakse igale börsimaaklerile personaalne kasutajatunnus (*personal user ID*). Börsimaakler ei või anda oma personaalset kasutajatunnust kasutamiseks teisele isikule, kui Reglemendis ei ole otseselt sätestatud teisiti.

Börsimaakleri esimese kolme (3) kauplemiskuu jooksul võib Börs hoida börsimaakleri tegevust kõrgendatud tähelepanu all.

Muudatused nõuetes sätestatud asjaoludes

- 4.4.5. Börsi liige teatab Börsile viivitamatult töölepingu lõpetamisest börsimaakleriga, samuti muudest asjaoludest, mis mõjutavad börsimaakleri õigust või võimet esindada Börsi liiget kauplemisel.
- 4.4.6. Börsimaakler, kes ei ole ühe (1) aasta jooksul mõnel Balti börsil kauplemissüsteemi kaudu kauplemises osalenud, kaotab kauplemissüsteemi kasutamise õiguse. Börsi liige teatab Börsile, kui tal on alust eeldada, et nimetatud nõue ei ole täidetud.
- 4.4.7. Põhjendatud juhtudel on Börsil õigus teha börsimaakleri suhtes kehtestatud nõuetest erandeid.

4.5. Tehingutellimuste sisestamine ja jälgimine

- 4.5.1. Börsi liige, sealhulgas kahte (2) või enama tunnuskoodi omav Börsi liige korraldab tehingutellimuste sisestamise ja tehinguga seotud korralduste andmise sellisel viisil, et kauplemissüsteemis oleks välistatud Börsi liikme poolt tema enda arvel sisestatud vastassuunaliste tehingutellimuste teadlik omavaheline sobitamine tehinguks.
- 4.5.2. Börsi liikmel peavad olema kehtivad kauplemiseelse kontrolli meetmed tehingutellimuste hinna, mahu ja väärtuse suhtes ning samuti kauplemisjärgsed kauplemistoimingutega seotud kontrollimeetmed.
- 4.5.3. Tehingutellimuste Börsile edastamise ajaperioodil peab Börsi liige teostama kontrolli oma kauplemistegevuse üle kooskõlas MiFID'i nõuetega.
- 4.5.4. Börs võib kehtestada eelnevalt kindlaksmääratud ajavahemikeks Piirangulimiidid. Piirangulimiitide kasutamise täpsem kord on sätestatud INETi ja Genium INETi Turumudelite Kirjeldustes.

4.6. Nõuded tehingutellimuste ja tehingute hinnale

- 4.6.1. Tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimus, automaatselt sobitatud tehing ning määratud vastaspoolega tehing peab väljendama väärtpaberi jooksvat turuväärtust ning olema tegelik, s.t. ei või olla näilik.

Liikmeregulate tähenduses on:

„tegelik tehingutellimus“ selline tehingutellimus, mis on sisestatud kavatsusega saavutada tehingu täitmine tehingutellimuses väljendatud tingimustel.

„Tehingu jooksev turuväärtus“ hind, mis asjaolude igakülgset kaalumist arvestades vastab väärtpaberi väärtusele antud ajahetkel. Väärtpaberi jooksva turuväärtuse määramisel tuleb muuhulgas arvesse võtta antud ja eelnevate kauplemispäevade hinnamuutusi, väärtpaberi volatiilsust, üldiseid muutusi võrreldavate väärtpaberite hinnastamisel ning muid antud tehinguga seoses asjassepuutuvaid tingimusi.

Tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimus ei väljenda väärtpaberi jooksvat turuväärtust, kui see sisestatakse tellimusraamatusse sellistel tingimustel, et selle automaatse sobitamise tulemuseks oleva tehingu hind erineks ilmselgelt väärtpaberi jooksvast turuväärtusest.

4.6.2. Börsi liige ei tohi sisestada tehingutellimusi, osaleda tehingutes ega teha teisi toiminguid, mis üksikult või kogumis:

- looksid vale või eksitava mulje väärtpaberi hinnast, pakkumisest või nõudlusest;
- kindlustavad või tõenäoliselt võivad kindlustada väärtpaberi hinna liikumise kunstlikule või ebaloomulikule tasemele;
- mõjutavad või võivad mõjutada ühe või mitme väärtpaberi hinda ja mille puhul selline tegevus on osa fiktiivse või muu eksitava või tegelikkust moonutavast meetodist; või
- püüavad põhjustada viivitusi teiste Börsi liikmete kauplemissüsteemi ligipääsule või seda takistada.

Eelsätetatu tähendab, et muuhulgas on keelatud:

- kindlustada valitsevat seisundit väärtpaberi pakkumise või nõudluse üle, kui selline tegevus mõjutab või võib mõjutada otseselt või kaudselt ostu- või müügihinna fikseerumise või loob või võib luua ebaõiglased kauplemistingimused;
- esitada tehingutellimusi või teha tehinguid, millel on või võib olla kuvatud hindade, sealhulgas avamis- ja sulgemishindade põhjal teistele eksitav mõju;
- esitada, muuta või tühistada tehingutellimusi, millel on või võib olla eksitav/vale mõju hinnakujundusele või kauplemissüsteemi korrektsele toimimisele läbi selle, et:
 - (i) põhjustatakse häireid või viivitusi kauplemissüsteemi töös või on tõenäoline, et nii juhtub;
 - (ii) teistel isikutel muudetakse tegelike tehingutellimuste tuvastamine kauplemissüsteemis keeruliseks või on tõenäoline,

- et nii juhtub, sealhulgas tehingutellimuste esitamise kaudu viisil, mille tulemuseks on tellimusraamatu ülekoormamine või ebastabiilseks muutmine;
- (iii) luuakse või võidakse luua vale või eksitav mulje väärtpaberi pakkumise, nõudluse või hinna kohta, iseäranis sellega, kui esitatakse tehingutellimusi trendi kujundamiseks või halvendamiseks;
- teha varjatult tehinguid, millega kaasneb lubadus omandada hiljem tehingu esemeks olevad väärtpaberid miinimumhinnaga, mille tingimused piiravad tehingu esemeks oleva väärtpaberi tehingule järgnevat võõrandamist või mis on muul viisil suunatud väärtpaberi avalikust ringlusest kõrvaldamisele;
 - teadlik tehingutellimuste automaatne sobitamine ja tehingute tegemine kavatsusega, et samaaegselt oleks ostjaks ja müüjaks üks ja sama isik;
 - Selliste tehingutellimuste automaatne sobitamine ning tehingute tegemine, milles ostja ja müüja on sama isik ja millel on lühemas või pikemas perspektiivis oluline mõju hinna kujundamisele, kauplemisstatistikale, turuosadele või mis kahjustab muul viisil hinnakujundust või kauplemist;
 - tehingutellimuste automaatne sobitamine ja tehingute tegemine eesmärgiga mõjutada väärtpaberi hinda selleks, et muuta kindlas suunas Börsi liikmele või teisele isikule kuuluvate väärtpaberite (väärtpaberipositsioon) väärtust mingi ajahetke, näiteks aasta või kuu lõpu seisuga;
 - anda tehingukorralduse esitamise või tehingu tegemise soovitus eesmärgiga mõjutada väärtpaberi hinda kindlas suunas selleks, et võimaldada kolmandale isikule väärtpaberi ostmist või müüki soodsama hinnaga, kui seda oleks võimaldanud hinna vaba kujunemine turul;
 - viivitada väärtpaberi hinda mõjutada võiva tehingutellimuse sisestamisega või kasutada ära tehingutellimust käsitlevat teavet selleks, et automaatselt sobitada või teha tehing Börsi liikme või kolmanda isiku arvel enne selle tehingutellimuse sisestamist.

Kolmanda isiku nimel kauplev Börsi liige ei tohi sisestada tehingutellimusi, teha tehinguid ega muid toiminguid, kui ta kahtlustab või ta peaks mõistlikult kahtlustama, et kolmas isik, kelle nimel ta peaks kauplema, püüab saavutada eelkirjeldatud sobimatut mõju.

Eelnevalt kirjeldatud tehingutellimusi, tehinguid ja käitumisviise ei käsitleta Liikmereeplit rikkumisena, kui need on toimunud õiguslikel alustel ja vastavad turu kuritarvituste määruse (MAR) artikli 13 kohaselt üldtunnustatud turutavadele.

- 4.6.3. Börs võib otsustada, et punktides 4.6.1 ja 4.6.2 sätestatud nõuetele mittevastav tehingutellimus loetakse kehtetuks ja kustutatakse

tellimusraamatust, ning et nimetatud nõuetele mittevastavat tehingut ei võeta arvesse viimase ostuhinna määramisel.

Börs võib tehingutellimuse kehtetuks lugeda ja selle tellimusraamatust kustutada ka juhul, kui tehingutellimus ei kajasta Börsi hinnangul väärtpaberi jooksvat turuväärtust väärtpaberiemissiooni struktuuri või selle koosseisu kuuluvate väärtpaberite väärtust mõjutava ühinguõigusliku otsuse või muu sarnase toimingu (nn. korporatiivsed sündmused) tõttu.

Börs teatab sellisest otsusest igale asjassepuutuvale Börsi liikmele. Börs võib sellise otsuse konkreetse juhtumi asjaolusid arvesse võttes ka avalikustada.

4.7. Kauplemise peatamine /suspension/ (Trading Halt)

4.7.1. Juhul, kui avalikkusel puudub võrdsetel alustel ligipääs väärtpaberi või selle emitendi kohta avalikustamisele kuuluvale informatsioonile, või kui sellise informatsiooni avalikustamine on olnud ebapiisav (so. ebaõige, ebatäpne või puudulik), või kui esineb Reglemendis või õigusaktides (nt. Finantsinspektsiooni ettekirjutus) sätestatud muu kauplemise peatamise alus või muu kauplemise peatamist õigustav oluline põhjus või kui emitendiga seotud põhjus võib olla investorite huve kahjustav, on Börsil õigus kauplemine peatada (*trading halt*), määrates ära kauplemise peatamise aja.

Mitmel liikmesbörsil kaubeldava väärtpaberi suhtes otsustab kauplemise peatamise (*trading halt*) kodubörs (*Material Market*). Kauplemise peatamisest (*trading halt*) teavitab kodubörs viivitamatult teisi börse, kus väärtpaberiga kaubeldakse. Juhul, kui Börs ei ole väärtpaberi suhtes kodubörs, on tal sellise teate alusel samuti õigus kauplemine väärtpaberiga peatada (*trading halt*).

4.7.2. Kauplemise peatamine lõpeb kauplemise peatamise (*trading halt*) aluseks olnud asjaolude äralangemisel.

4.7.3. Kauplemise peatamise ja selle põhjuste kohta avaldab Börs sellekohase teatise ning börsiteate. Enne kauplemise peatamisele järgnevat kauplemise taasalustamist avalikustab Börs samuti sellekohase teatise ning börsiteate.

4.7.4. Börs võib otsustada, et kauplemise taasalustamisel alustatakse tehingutellimuste automaatset sobitamist avaoksjoni sätete kohaselt läbiviidava oksjoniga.

4.7.5 Kauplemise peatamisel (*trading halt*) kehtivad alljärgnevad piirangud ja nõuded:

- (i) Börsi liikmel on sisestada, vahendada või täita tehingutellimusi enda või kolmandate isikute arvel, teha tehinguid väärtpabertitega või osaleda väärtpaberi aktiivses juhtimises või assisteerida selliseid toiminguid;
- (ii) Tellimusraamatusse enne kauplemise peatamist (*trading halt*) sisestatud tehingutellimused võidakse tühistada;
- (iii) Uute tehingutellimuste sisestamine ajal, mil väärtpaberi suhtes kohaldati kauplemise peatamist (*trading halt*), ei ole lubatud;
- (iv) Kauplemise peatamisele eelnenud ajavahemikul kapitaliväärtpaberitega tehtud määratud vastaspoolega tehingutest

- tuleb Börsi teavitada (Börsile raporteerida) esimesel võimalusel pärast kauplemise taasalustamist, kuid mitte hiljem kui üks (1) minut pärast kauplemise taasalustamist;
- (v) Kauplemise peatamisele eelnenud ajavahemikul mittekapitaliväärtpaberitega tehtud määratud vastaspoolega tehingutest tuleb Börsi teavitada (Börsile raporteerida) esimesel võimalusel pärast kauplemise taasalustamist, kuid mitte hiljem kui viis (5) minutit pärast kauplemise taasalustamist;

Kauplemise peatamise täpsem kord on sätestatud INET Nordic ja Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjeldustes.

4.8. Tehingutellimuste automaatne suunamine (*Automated Order Routing, AOR*)

- 4.8.1. Tehingutellimuste automaatse suunamise (AOR) all mõistetakse Börsi liikme poolt tema ja tema kliendi vahelise interneti- või muu arvutiühenduse kaudu kliendilt saadud tehingutellimuse automatiseeritud elektroonilist sisestamist otse kauplemissüsteemi, välja arvatud protsessid, mis on käsitletavad otsese elektroonilise juurdepääsuna (*Direct Electronic Access*).

Jaeklientide suhtes on punktis 4.8. sätestatud nõuded tulenevalt MiFID'ist kehtestatud tagamaks investorkaitse nõuete ja „tunne oma klienti“ põhimõtte täitmist, samuti seda, et pakutavad teenused on kliendile sobilikud ning et klienti on teenuste tingimustest ja kehtivatest reeglitest ja piirangutest piisavalt teavitatud.

Liikme vastutus seoses tehingutellimuste automaatse suunamisega

- 4.8.2. Börsi liige vastutab tehingutellimuste automaatse suunamise süsteemi kaudu kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuse eest nii, nagu ta vastutab enda poolt mistahes muul viisil kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuse eest.
- 4.8.3. Tehingutellimuste automaatset suunamist võimaldav Börsi liige peab rakendama piisavaid tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, et vältida Reglemendis sätestatud nõuetele mittevastavate tehingutellimuste kauplemissüsteemi sisestamist.
- 4.8.4. Börsi liige on kohustatud määrama kontaktisikuks kauplemisjuhi (*Head of Trading*) või muu kauplemise eest vastutava isiku, kelle ülesandeks on tagada, et tehingutellimuste automaatse suunamise süsteem toimiks vastavalt punktis 4.8. sätestatud nõuetele ning kes teostab järelevalvet tehingutellimuste automaatse suunamise süsteemi kaudu edastatud tehingutellimuste nõuetelevastavuse üle. Börsi liige on kohustatud määrama ka kontaktisiku asendaja.
- 4.8.5. Börsi liige on kohustatud kontaktisiku ja tema asendaja määramisest või muutumisest viivitamatult Börsile teatama. Börsi liige tagab, et kontaktisik või

tema asendaja on kauplemisperioodi (*Trading Hours*) igal ajahetkel Börsile kättesaadav.

- 4.8.6. Börsi liige peab tagama, et kliendil ei oleks Börsi liikme ja kliendi vahelise tehnilise ühenduse kaudu õigustamatut ligipääsu mitteavalikule turuteabele.
- 4.8.7. Börsi liige teavitab Börsi viivitamatult igast tehingutellimuste automaatse suunamise suhtes tehtud olulisest muudatusest või täiendusest.
- 4.8.8. Börsil on igal ajal õigus nõuda Börsi liikmelt ajakohastatud teabe esitamist tehingutellimuste automaatse suunamise kohta .

Börsi liikme suhe kliendiga

- 4.8.9. Börsi liige sõlmib iga kliendiga, kes soovib kasutada tehingutellimuste automaatset edastamist, kirjaliku (või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis) lepingu tehingutellimuste automaatse edastamise tingimuste kohta.

4.8.10 Börsi liikme tehnilised seadmed

- 4.8.11. Börs võib otsustada, et automaatse tehingutellimuste suunamise kaudu suunatud tehingutellimus, mis kaldub teatud ajavahemiku jooksul viimasest ostuhinnast kõrvale rohkem, kui Börsi poolt määratletud, lükatakse kauplemissüsteemis automaatselt tagasi.
- 4.8.12. Börsi liikme poolt tehingutellimuste automaatseks suunamiseks kasutatavad tehnilised seadmed peavad tagama vähemalt alljärgnevate nõuete täitmise:
 - tehingutellimus peab sisaldama kliendi poolt tehingutellimuse sisestamise kuupäeva ja kellaega;
 - tehingutellimuste automaatse edastamise süsteem peab välistama kliendi tehingutellimuse tellimusraamatusse sisestamise juhul, kui vastava tehingutellimuse täitmisega kaasneks kliendi suhtes kindlaksmääratud riskide maksimaalse piirmäära ületamine. Tehingutellimuste automaatse edastamise süsteem peab samaaegselt edastama Börsi liikmele teabe sellise tehingutellimuse sisestamise katse ja tingimuste kohta;
 - Börsi liige peab mistahes ajahetkel suutma kontrollida tehingutellimuste automaatse edastamise süsteemi kaudu kliendi poolt edastatud täitmata tehingutellimustest tulenevat koguriski;
 - Börsi liige rakendab kliendi tehniliste seadmete suhtes piisavaid andmeturvameetmeid (tulemüürid jmt), või on tal kliendiga sõlmitud lepingust tulenev õigus kontrollida kliendi tehniliste seadmeid ning nendega seotud tehnilisi ühendusi; ja
 - kui tehingutellimus on punkti 4.8.11 kohaselt tagasi lükatud ning vastavat teadet ei ole võimalik viivitamatult kliendile saata, suunatakse tehingutellimus automaatselt edasi börsimaaklerile käsitsi töötlemiseks.

- 4.8.13. Tehingutellimuste automaatseks suunamiseks võib kasutada üksnes selliseid tehnilisi seadmeid, mille nõuetekohane ja tõrgeteta toimimine on saanud Börsi liikme kooskõlastuse tema poolt läbiviidud testide alusel. Börsil on õigus nõuda tehniliste seadmete täiendavat testimist.

Tehingutellimuste automaatseks suunamiseks kasutatavate tehniliste seadmete ühendamiseks kauplemissüsteemiga on vajalik Börsi kooskõlastus.

Tehingutellimuste automaatse suunamise tuvastamine

- 4.8.14. Tehingutellimuste automaatse suunamise kaudu edastatud tehingutellimuste jaoks peab Börsi liige kasutama ühte)1) või mitut ainult selleks otstarbeks spetsiaalselt antud kasutajatunnust (*user-ID*).
- 4.8.15. Tehingutellimuste automaatse suunamise kaudu võib edastada tehingutellimusi üksnes nende väärtpaberite suhtes, mille puhul kasutatakse tehingutellimuste automaatset sobitamist.

4.9. Otsene ligipääs (*Direct Market Access, DMA*)

- 4.9.1. Otsene ligipääs on juurdepääsuviis kauplemissüsteemile, mil Börsi liige lubab kliendil kasutada oma ligipääsuõigust (liikme tunnuskoodi), et klient saaks sisestada tehingutellimusi otse kauplemissüsteemi ning mis hõlmab lahendusi, mil klient kasutab tehingutellimuste edastamiseks Börsi liikme taristut või Börsi liikme poolt pakutavat muud ühendust

Otsese ligipääsu taotlemine, nõuetelevastavus ning reeglid ja kord

- 4.9.2. Otsese ligipääsu kasutamise õiguse annab Börsi juhatus, Börsi liikme poolt esitatud taotluse) alusel.
- 4.9.3 Börsi liige kontrollib kliendi vastavust nõuetele (*due diligence*), tagamaks, et klient, kellele ta kavatses pakkuda otsest ligipääsu, täidab nõudeid, mis on sätestatud Liikmeregletes ja MiFID'is. Nõuetele vastavuse kontroll hõlmab vähemalt järgmist:
- (i). Otsest ligipääsu taotleva kliendi juhtimis- ja omanike struktuur;
 - (ii). strateegialiigid, mida klient kavatses kasutada;
 - (iii). Otsest ligipääsu taotleva kliendi töökorraldus, süsteemid, kauplemiseelne ja -järgne kontroll ning kliendi reaajas jälgimine. Börsi liige, kes pakub otsest ligipääsu, mis võimaldab klientidel kasutada ligipääsuks kolmandate isikute tarkvara, peab veenduma, et tarkvara sisaldab kauplemiseelset kontrolli, mis on võrdväärne kauplemiseelse kontrolliga, nagu on sätestatud MiFID'it inkorporeerivas siseriiklikus õiguses;
 - (iv). Otsest ligipääsu taotleva kliendi kohustused toimingute ja vigadega tegelemisel;
 - (v). otsest ligipääsu taotleva kliendi varasem kauplemismuster ja -käitumine;

- (vi). Otsest ligipääsu taotleva kliendi eeldatav kauplemis- ja tehingutellimuste maht;
- (vii). Otsest ligipääsu taotleva kliendi võime täita oma finantskohustusi Börsi liikme ees;
- (viii). Kui võimalik, siis otsest ligipääsu taotleva kliendi rikkumiste ajalugu.

4.9.4 Börsi liige kehtestab reeglid ja protseduurid tagamaks, et otsese ligipääsu kliendid (DMA kliendid) täidavad Reglemendi nõudeid, et tagada MiFID art 15 lg 5 sätestatud nõuete täitmine Börsi liikme poolt. Selleks kehtestatud reeglid ja protseduurid peavad hõlmama vähemalt järgmist:

- nõuetelevastavuse kontrolli meetmete kirjeldust Börsi liikme, kliendi ja kauplemissüsteemi vahel, sealhulgas veendumaks, et klient on otsese ligipääsu kasutamiseks sobilik (*fit and proper*);
- Börsi liikme ja tema kliendi vahelises andmeühenduses turva- ja kontrollimeetmete ning kliendi identifitseerimiseks rakendatavate protseduuride kirjeldust;
- protseduuride kirjeldust, millega kontrollitakse tehingutellimust enne selle suunamist kauplemissüsteemi;
- otsese ligipääsu süsteemi sisemiste järelevalveprotseduuride (*internal monitoring*);
- Andmete salvestamine otsese ligipääsu raames sisestatud tehingutellimustega suhtes;
- klientide poolt otsese ligipääsu süsteemi kasutamise protseduuride;
- teavet Börsi liikme poolt klientidele seoses otsese ligipääsu kasutamisega võimaldatava kauplemissüsteemist pärineva teabe kavandatava mahu ja koosseisu kohta ning selleks teabe levitamiseks sõlmitud lepingu kohta; ning
- piisavad andmed eeltoodud asjaolude kohta.

Börsi liikme vastutus seoses otsese ligipääsuga

4.9.5. Börsi liige vastutab otsese ligipääsu vahendusel kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuse eest nii, nagu ta vastutab enda poolt mistahes muul viisil kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuse eest.

4.9.6. Otsest ligipääsu võimaldav Börsi liige peab rakendama piisavaid tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, et vältida Reglemendis sätestatud nõuetele mittevastavate tehingutellimuste kauplemissüsteemi sisestamist.

4.9.7. Börsi liige on kohustatud määrama kontaktisikuks kauplemissuhtes (*Head of Trading*) või muu kauplemise eest vastutava isiku, kelle ülesandeks on tagada, et otsene ligipääs toimiks vastavalt punktis 4.9. sätestatud nõuetele ning kes teostab järelevalvet otsese ligipääsu vahendusel sisestatud tehingutellimuste nõuetelevastavuse üle. Börsi liige on kohustatud määrama ka kontaktisiku asendaja.

Börsi liige on kohustatud kontaktisiku ja tema asendaja määramisest või muutumisest viivitamatult Börsile teatama. Börsi liige tagab, et kontaktisik või tema asendaja on kauplemisperioodi (*Trading Hours*) igal ajahetkel Börsile kättesaadav.

- 4.9.8. Börsi liige peab tagama, et kliendil ei oleks Börsi liikme ja kliendi vahelise tehnilise ühenduse kaudu ligipääsu mitteavalikule turuteabele.
- 4.9.9. Börsi liige teavitab Börsi viivitamatult igast otsese ligipääsu suhtes tehtud olulisest muudatusest või täiendusest.
- 4.9.10. Börsil on igal ajal õigus nõuda Börsi liikmelt ajakohastatud teabe esitamist otsese ligipääsu kohta.

Börsi liikme suhe kliendiga

- 4.9.11. Börsi liige sõlmib iga otsese ligipääsu sooviva kliendiga eraldi kirjaliku (või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis)) lepingu otsese ligipääsu tingimuste kohta.

Otsese ligipääsu delegeerimine

- 4.9.12. Juhul, kui punktis 4.9.11 viidatud lepinguga on lubatud elektroonilise juurdepääsuõiguse edasiandmine (delegeerimine), millega DMA klient võimaldaks kolmandal isikul kasutada kaudselt otsese ligipääsu kliendi poolt pakutava tehniliselt sarnase elektroonilise ligipääsulahenduse kaudu, on Börsi liige kohustatud:

- nõudma DMA kliendilt Börsi liikme teavitamist, kui klient alustab kolmandatele isikutele delegeeritud ligipääsu andmist;
- nõudma DMA kliendilt, et ta teostaks delegeeritud ligipääsu suhtes samasugust kontrolli, mida Börsi liige peab kehtivate nõuete kohaselt otsese ligipääsu suhtes teostatama;
- olema võimeline tuvastama erinevad tehingutellimuste vood delegeerimise kasusaajate lõikes, ilma selliste kasusaajate tuvastamise kohustuseta.

- 4.9.13 Kui Börsi liikme ja DMA kliendi vaheline leping võimaldab elektroonilise ligipääsu delegeerimist, peab Börsi liige tagama, et võimalikul DMA kliendil on enne ligipääsu delegeerimist olemas kehtiv, punktis 4.9.4 kirjeldatule vastav nõuetelevastavuse reeglistik.

Börsi liikme tehnilised seadmed

- 4.9.14. Börs võib otsustada, et otsese ligipääsu kaudu edastatud tehingutellimus, mis kaldub teatud ajavahemiku jooksul viimasest ostuhinnast kõrvale rohkem, kui Börsi poolt määratud, lükatakse kauplemissüsteemis automaatselt tagasi.

- 4.9.15. Börsi liikme poolt otsese ligipääsu võimaldamiseks kasutatavad tehnilised seadmed peavad tagama vähemalt alljärgnevate nõuete täitmise:

- tehingutellimus peab sisaldama kliendi poolt tehingutellimuse sisestamise kuupäeva ja kellaaega;
- otsese ligipääsu lahendus peab välistama kliendi tehingutellimuse tellimusraamatusse sisestamise juhul, kui vastava tehingutellimuse

täitmisega kaasneks kliendi suhtes kindlaksmääratud riskide maksimaalse piirmäära ületamine. Otsese ligipääsu lahendus peab samaaegselt edastama Börsi liikmele teabe sellise tehingutellimuse sisestamise katse ja tingimuste kohta;

- Börsi liige peab mistahes ajahetkel suutma kontrollida otsese ligipääsu süsteemi kaudu kliendi poolt edastatud täitmata tehingutellimustest tulenevat koguriski;
- Börsi liige rakendab kliendi tehniliste seadmete suhtes piisavaid andmeturvameetmeid (tulemüürid jmt), või on tal kliendiga sõlmitud lepingust tulenev õigus kontrollida kliendi tehniliste seadmeid ning nendega seotud tehnilisi ühendusi; ja
- kui tehingutellimus on punkti 4.9.14 kohaselt tagasi lükatud ning vastavat teadet ei ole võimalik viivitamatult kliendile saata, suunatakse tehingutellimus automaatselt edasi börsimaaklerile käsitsi töötlemiseks.

4.9.16. Otsese ligipääsu võimaldamiseks võib kasutada üksnes selliseid tehnilisi seadmeid, mille nõuetekohane ja tõrgeteta toimimine on saanud Börsi liikme kooskõlastuse tema poolt läbiviidud testide alusel. Börsil on õigus nõuda tehniliste seadmete täiendavat testimist.

Otsese ligipääsu võimaldamiseks kasutatavate tehniliste seadmete ühendamiseks kauplemissüsteemiga on vajalik Börsi kooskõlastus.

Otsese ligipääsu tuvastamine

4.9.17. Otsese ligipääsu kaudu edastatud tehingutellimuste jaoks peab Börsi liige kasutama ühte (1) või mitut ainult selleks otstarbeks spetsiaalselt antud kasutajatunnust (*user-ID*).

Otsese ligipääsu kasutamine

4.9.18. Otsese ligipääsu vahendusel võib edastada tehingutellimusi üksnes nende väärtpaberite suhtes, mille puhul kasutatakse tehingutellimuste automaatset sobitamist.

4.10. Vahendatud/Spondeeritud ligipääs (*Sponsored Access*)

4.10.1. Vahendatud ligipääsu all mõistetakse lahendit, millega punktis 4.2.6. nimetatud volitusi omav Börsi liige võimaldab oma kliendile Börsi liikme tunnuskoodi (*Membership Identity*) kasutades tehingutellimuste kauplemissüsteemi sisestamist kliendi enda või kolmandast isikust teenusepakkuja (*third party vendor*) kauplemist võimaldava infrastruktuuri kaudu.

Vahendatud ligipääsu taotlemine, nõuetelevastavus ning reeglid ja kord

- 4.10.2. Vahendatud ligipääsu võimaldamiseks peab Börsi liige saama Börsilt sellekohase kirjaliku loa, mis väljastatakse Börsi poolt kehtestatud nõuetele vastava taotluse alusel.
- 4.10.3 Börsi liige kontrollib kliendi vastavust nõuetele (*due diligence*) punktis 4.9.3. sätestatud tingimustel ja korras.
- 4.10.4 Börsi liige kehtestab reeglid ja protseduurid tagamaks, et vahendatud ligipääsu kliendid täidavad Reglemendi nõudeid, et tagada MiFID art 17 lg 5 sätestatud nõuete täitmine Börsi liikme poolt. Selleks kehtestatud reeglid ja protseduurid peavad hõlmama vähemalt järgmist:
- nõuetelevastavuse kontrolli (*due diligence*) meetmete kirjeldust Börsi liikme, kliendi ja kauplemissüsteemi vahel, sealhulgas veendumaks, et klient on vahendatud ligipääsu kasutamiseks sobilik (*fit and proper*);
 - protseduuride kirjeldust, millega kontrollitakse tehingutellimust enne selle suunamist kauplemissüsteemi, et tagada piisavate kauplemiseelsete eelkontrollimeetmete (*pre-trade order validations*) olemasolu;
 - Liikme järelevalveprotseduure vahendatud ligipääsu monitoorimiseks (*procedure for monitoring*);
 - klientide poolt vahendatud ligipääsu süsteemi kasutamise protseduure;
 - piisavad andmed eeltoodud asjaolude kohta.

Börsi liikme vastutus seoses vahendatud ligipääsuga

- 4.10.5. Börsi liige vastutab vahendatud ligipääsu lahenduse kaudu kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuse eest nii, nagu ta vastutab enda poolt mistahes muul viisil kauplemissüsteemi sisestatud tehingutellimuse eest. Muuhulgas vastutab Börsi liige kõigi tema tunnuskoodi (*Membership Identity*) kasutades kauplemissüsteemi ühenduse kaudu tehtud toimingute ja nende tagajärgede eest sõltumata sellest, kas vastav toiming teostati tema volitatud esindaja, vahendatud ligipääsu kasutava kliendi või mõne muu isiku poolt.
- 4.10.6. Vahendatud ligipääsu võimaldav Börsi liige peab rakendama piisavaid tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, et vältida Reglemendis sätestatud nõuetele mittevastavate tehingutellimuste kauplemissüsteemi sisestamist. Börsi liige peab tagama, et vahendatud ligipääsu suhtes rakendatakse piisavaid tehingutellimuste nõuetelevastavuse eelkontrolli meetmeid (*adequate pre-trade validations*), ning et vahendatud ligipääs toimiks muus osas igal ajal täies vastavuses punkti 4.10.2 kohaselt esitatud kirjeldustele. Juhul, kui Börsi liikmel kaob mingil põhjusel kontroll oma kliendi vahendatud ligipääsuga seotud kauplemistegevuse üle, peab Börsi liige sellest esimesel võimalusel Börsile teatama. Sellise teate saamisel Börsi liikmelt katkestab Börs viivitamatult ligipääsu katkestades vastava kliendi kauplemissessiooni.
- 4.10.7. Börsi liige on kohustatud määrama kontaktisikuks kauplemisjuhi (*Head of Trading*) või muu kauplemise eest vastutava isiku, kelle ülesandeks on tagada,

et vahendatud ligipääs toimiks vastavalt punkti 4.9 alapunktides sätestatud nõuetele ning kes teostab järelevalvet tehingutellimuste vahendatud ligipääsu korras edastatud tehingutellimuste nõuetelevastavuse üle. Börsi liige on kohustatud määrama ka kontaktisiku asendaja ning tagab, et vastavad kontaktisikud on määratud ka Börsi liikme kliendi juures.

Börsi liige on kohustatud kontaktisiku ja tema asendaja määramisest või muutumisest viivitamatult Börsile teatama. Börsi liige tagab, et kontaktisik või tema asendaja on börsipäeva igal ajahetkel Börsile kättesaadav.

Täiendavalt on Börsi liige kohustatud Börsile teatama vahendatud ligipääsu kasutava kliendi kohta nime, asukohariigi ja kontaktaadressi.

4.10.8. Börsi liige teavitab Börsi viivitamatult igast vahendatud ligipääsu lahendis tehtud olulisest muudatusest või täiendusest.

4.10.9. Börsil on igal ajal õigus nõuda Börsi liikmelt vahendatud ligipääsu kohta käiva ajakohastatud teabe esitamist.

Börsi liikme suhe kliendiga

4.10.10. Vahendatud ligipääsu võivad kasutada üksnes need kliendid, kes on sõlminud Börsi liikmega eraldi kirjaliku (või sellega võrdsustatud vormis) lepingu vahendatud ligipääsu kasutamise tingimuste kohta.

Vahendatud ligipääsu delegeerimine

4.10.11. Juhul, kui punktis 4.10.10 viidatud vahendatud ligipääsu lepingus on lubatud elektroonilise juurdepääsuõiguse edasiandmine (delegeerimine), millega klient võimaldaks kolmandal isikul vahendatud ligipääsu kaudselt kasutada kliendi poolt pakutava tehniliselt sarnase elektroonilise ligipääsulahenduse kaudu, on Börsi liige kohustatud:

- nõudma vahendatud ligipääsu kliendilt Börsi liikme teavitamist, kui klient alustab kolmandatele isikutele delegeeritud ligipääsu andmist;
- nõudma vahendatud ligipääsu kliendilt, et ta teostaks delegeeritud ligipääsu suhtes samasugust kontrolli, mida Börsi liige peab kehtivate nõuete kohaselt vahendatud ligipääsu suhtes teostatama;
- olema võimeline tuvastama erinevad tehingutellimuste vood delegeerimise kasusaajate lõikes, ilma selliste kasusaajate tuvastamise kohustusega.

4.10.12 Kui Börsi liikme ja vahendatud ligipääsu kliendi vaheline leping võimaldab elektroonilise ligipääsu delegeerimist, peab Börsi liige tagama, et võimalikul vahendatud ligipääsu kliendil on enne ligipääsu delegeerimist olemas kehtiv, punktis 4.9.3 kirjeldatule vastav nõuetelevastavuse reeglistik.

Börsi liikme ja kliendi tehnilised seadmed

4.10.13. Börsil on õigus otsustada, et vahendatud ligipääsu kaudu edastatava tehingutellimuse hinna erinevus võrreldes viimase ostuhinnaga (*Latest Paid Price*) ei või teatud ajavahemiku jooksul ületada Börsi poolt kindlaksmääratud limiiti, ning et sellisele piirangule mittevastav tehingutellimus kuulub automaatselt tühistamisele.

4.10.14. Börsi liikme ja tema kliendi pool vahendatud ligipääsu toimimiseks kasutatavad tehnilised seadmed peavad tagama vähemalt alljärgnevate nõuete täitmise:

- vahendatud ligipääsu kaudu sisestatud tehingutellimuste suhtes peabrakendama punktides 4.10.2 ja 4.10.6 sätestatud kauplemiseelse nõuetelavastavuse kontrolli (*pre-trade order validation*) meetmeid;
- vahendatud ligipääsu süsteem peab automaatselt välistama tehingutellimuse tellimusraamatusse sisestamise juhul, kui vastava tehingutellimuse täitmisega kaasneks kliendi suhtes kindlaksmääratud riskide maksimaalse piirmäära ületamine. Süsteem peab samaaegselt edastama Börsi liikmele teabe sellise tehingutellimuse kohta;
- Börsi liige peab igal ajahetkel suutma kontrollida vahendatud ligipääsu kaudu kliendi poolt edastatud tehingutellimustest tulenevat koguriski;
- Börsi liige peab tagama, et kauplemissüsteemiga ühenduses olevate kliendi tehniliste seadmete suhtes rakendatakse piisavaid andmeturvameetmeid.

4.10.15. Vahendatud ligipääsu toimimiseks võib kasutada üksnes selliseid tehnilisi seadmeid, mille nõuetekohane ja tõrgeteta toimimine on saanud Börsi liikme kooskõlastuse tema poolt läbiviidud testide alusel. Börsil on õigus nõuda tehniliste seadmete täiendavat testimist. Vahendatud ligipääsu toimimiseks kasutatavate tehniliste seadmete ühendamiseks kauplemissüsteemiga on vajalik Börsi kooskõlastus.

Vahendatud ligipääsu tuvastamine

4.10.16. Vahendatud ligipääsu kaudu edastatud tehingutellimuste jaoks peab Börsi liige kasutama ühte (1) või mitut ainult selleks otstarbeks spetsiaalselt antud kasutajatunnust (*user-ID*).

Vahendatud ligipääsu kasutamine

4.10.17. Tehingutellimusi võib vahendatud ligipääsu kaudu edastada üksnes nende väärtpaberite suhtes, mille puhul kasutatakse tehingutellimuste automaatset sobitamist.

4.10.18. Juhul, kui Börsi liige või tema klient ei vasta ülalsätestatud nõuetele ja tingimustele, on Börsil õigus viivitamatult vahendatud ligipääsu kasutamise õigus lõpetada, kas Börsi liikme suhtes tervikuna või tema üksiku kliendi suhtes.

4.11. Algoritmkauplemine (*Algorithmic Trading*)

4.11.1. Börsi kirjalikul loalvõib Börsi liige kasutada kauplemisel Algoritmkauplemistarkvara.

4.11.2. Börsi liige peab kehtestama algoritmkauplemise protseduurireedid, mis tagavad, et algoritmkauplemise süsteemi vahendusel sisestatavatest tehingutellimustest tuleneda võivad riskid ei ületa Börsi liikme suhtes kehtestatud piiranguid või riskilimiite (makserisk, ülekanderisk, arveldusrisk). Nimetatud protseduurireedid peavad sisaldama vähemalt alljärgnevat:

- Börsi liikme algoritmkauplemise järelevalveprotseduuride kirjeldust;
- nende kontrollprotseduuride (*verification procedure*) kirjeldust, mida rakendatakse tehingutellimuse suhtes enne selle sisestamist kauplemissüsteemi, tagamaks piisava kauplemiseelse kontrolli (*pre-trade order validation*) nõuete täitmist.

4.11.3. Börsi liikme poolt algoritmkauplemises kasutatavad tehnilised seadmed peavad vastama Reglemendi käesoleva osa punktis 3.2. sätestatud nõuetele. Börsi liikmed peavad tõendama, et nende kasutatud algoritmid on testitud, et vältida ebakorrapärase kauplemistingimuste (*disorderly trading conditions*) põhjustamist või nendele kaasaaitamist enne kauplemisalgoritmi või -strateegia kasutuselevõttu või olulist muutmist; samuti peab Börsi liige selgitama testimisviise ja -meetodeid.

4.11.4. Algoritmkauplemise süsteemi kaudu võib tehingutellimusi kauplemissüsteemi sisestada, neid muuta ja tühistada üksnes selleks otstarbeks väljastatud ühte (1) või mitut spetsiaalset kasutajatunnust (*user-ID*) kasutades.

4.11.5. Börsi liige on kohustatud määrama algoritmkauplemisega seotud mistahes küsimuste eest vastutavaks kontaktisikuks kauplemisjuhi (*Head of Trading*) või muu sarnaste ülesannetega isiku. Nimetatud isiku ülesandeks on tagada, algoritmkauplemise toimimine vastavalt punktis 4.11 sätestatud nõuetele ning järelevalve algoritmkauplemise vahendusel sisestatud tehingutellimuste üle. Börsi liige on kohustatud määrama ka kontaktisiku asendaja.

Börsi liige on kohustatud kontaktisiku ja tema asendaja määramisest või muutumisest viivitamatult Börsile teatama. Börsi liige tagab, et kontaktisik või tema asendaja on börsipäeva igal ajahetkel Börsile kättesaadav.

4.12. Maakleriturg (Turutegemine)

4.12.1. Börsi liige, kes on investeerimisühing MiFID'i tähenduses, teatab Börsile, millise väärtpaberi suhtes ta soovib rakendada turutegemise strateegiat õigusaktide tähenduses ning sõlmib Börsiga asjakohase turutegemise lepingu.

4.12.2. Nõuded turutegemisele

Täpsemad nõuded turutegemisele on sätestatud turutegemise lepingus. Turutegemise lepingu kohaselt võib Börs teha ajutisi erandeid turutegemise nõuetest erakorraliste asjaolude (*Exceptional Circumstances*) esinemisel või halvenenud turutingimuste (*Stressed Market Conditions*) korral asjakohase väärtpaberi suhtes.

INET Nordic Turumudeli Kirjelduses on detailsemalt täpsustatud erakorraliste asjaolude ja halvenenud turutingimustega seonduvaid üksikasju, samuti tavapärase kauplemise taasalustamisega seotud protseduure pärast nimetatud asjaolude äralangemist, sealhulgas taasalustamise aeg.

Samuti on Börsil õigus kehtestada täpsustatud nõuded ja tingimused turutegemisele (Nõuded Turutegemisele) (*Guidelines for Market Making*).

4.13. Rikkumised ja järelevalve

4.13.1. Järelevalve Börsi liikme ja Börsimaakleri tegevuse üle, tema suhtes rakendatavad sanktsioonid ning vaidluste lahendamise kord on reguleeritud Reglemendi osades "Järelevalve" ja "Leppetrahvide määrad".

4.13.1.2 Börsi liige

Reglemendi sätete rikkumise või hea äritava vastu eksimise korral või muudel Reglemendis ettenähtud juhtudel on Börsil õigus Börsi liikme suhtes:

- (i) teha Börsi liikmele ettekirjutus ;
- (ii) kehtestada Börsi liikme suhtes täiendavad nõudeid ja piiranguid;
- (iii) teha Börsi liikmele hoiatus;
- (iv) nõuda Börsi liikmelt leppetrahvi tasumist;
- (v) peatada Börsi liikme tegevus Börsil (keelata liikmel kauplemissüsteemi kasutamine);
- (vi) tühistada Börsi liikme liikmestaatus.

4.13.1.3 Börsimaakler

Reglemendi sätete rikkumise korral või muudel Reglemendis ettenähtud juhtudel on Börsil õigus Börsimaakleri suhtes:

- (i) peatada Börsimaakleri staatus;
- (ii) tühistada Börsimaakleri staatus.

5. INET Nordic

Punktis 5 reguleeritakse kauplemist kapitaliväärtpaberitega kauplemissüsteemis INET Nordic.

5.1. INET Nordic kauplemissüsteemis kaubeldavad väärtpaberid

Reglemendi käesoleva osa Liikmeregliid punktides 5.1-5.8 sätestatakse üldised kauplemisreeglid alljärgnevatele väärtpaberitele järgmistes turusegmentides:

- aktsiad;
- muud aktsiataolised väärtpaberid
- ühisinvesteeringusettevõtted
- investeerimisfondi osakud;

Punktides 5.9 – 5.12 sätestatakse spetsiifilised kauplemisreeglid, mida kohaldatakse üksikute INET Nordic turusegmentide suhtes.

Üldised kauplemisreeglid

5.2. Kauplemismeetodid

5.2.1. Börsitehinguid tehakse läbi tellimusraamatu automaatselt sobitatud tehinguna või väljaspool tellimusraamatut määratud vastaspoolega tehinguna.

5.3. Kauplemispäev

5.3.1. Börsi kauplemispäev koosneb alljärgnevatest perioodidest (*phase*):

- (i) kauplemiseelne periood (*Pre-Trading Phase*);
- (ii) kauplemisperiood (*Trading Hours*);
- (iii) kauplemisjärgne periood (*Post-Trading Phase*).

5.3.2. Kauplemiseelsel perioodil tehakse järgmisi toiminguid:

- (i) tellimusraamatusse on lubatud sisestada avaaksjonile määratud tehingutellimusi ning samuti neid tehingutellimusi muuta ja tühistada;
- (ii) määratud vastaspoolega tehingutest on lubatud või peab teavitama vastavalt punktis 5.6 sätestatule
- (ii) tehinguid on lubatud tühistada vastavalt punktis 5.7 sätestatule.

5.3.3. Kauplemisperioodil tehakse järgmisi toiminguid:

- (i) tellimusraamatusse võib sisestada tehingutellimusi, samuti neid muuta ja tühistada;
- (ii) toimub hinna, koguse ning teiste tingimuste poolest üksteisele vastavate tellimusraamatusse sisestatud ostu- ja müügitellimuste tehinguks (automaatselt sobitatud tehing) sobitamine tehingutellimuste automaatse sobitamise teel (punkt 5.5.1.);
- (iii) peab Börsi liige teavitama Börsi määratud vastaspoolega tehingutest (punkti 5.6);
- (iv) tehingud võidakse tühistada (punkt 5.7).

- 5.3.4. Kauplemissäätsel perioodil tehakse järgmisi toiminguid:
- (i) tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimusi võib muuta või tühistada;
 - (ii) määratud vastaspoolega tehingutest võib Börsi teavitada (punkt 5.6);
 - (iii) tehinguid võib tühistada (punkt 5.7);
 - (iv) tühistatakse automaatselt tehingutellimused, mille kindlaksmääratud kehtivusaeg on möödunud, ning määratud vastaspoolega tehingu kohta sisestatud, kuid tehingu vastaspoole poolt kinnitamata raportid.

5.4. Tellimusraamat ja tehingutellimused

- 5.4.1. Väärtpaberiga võib kaubelda ühes (1) või mitmes tellimusraamatus.

Tellimusraamatud sisaldavad järgmisi tehingutellimuste klasse (*Order classes*):

Täistellimused (*Round Lot Orders*): kapitaliturgudel on kõigi väärtpaberite suhtes täiskoguseks (*Round Lot*) üks väärtpaber.

- 5.4.2. Tehingutellimus on Börsi liikme poolt tellimusraamatusse sisestatud pakkumus, mis väljendab Börsi liikme õiguslikult siduvat ettepanekut vastavalt kas osta (ostutellimus) või müüa (müügitellimus) tellimuses määratletud väärtpabereid enda või kolmanda isiku (klient) arvel tehingutellimuses määratletud tingimustel.

- 5.4.3. Börsi liige võib tehingutellimusi sisestada (*place*), muuta (*change*) või tühistada (*cancel*). Nimetatud toimingute suhtes võib kauplemissäätsel spetsifikatsioonis või Turumudeli Kirjeldusesette näha täpsemad ajalised piirangud.

- 5.4.4. Tehingutellimus peab sisaldama vähemalt alljärgnevat informatsiooni:
- (i) tellimusraamatu identifitseerimiskood (*order book identity*);
 - (ii) hind (*price*);
 - (iii) kogus (väärtpaberite arv) (*volume*);
 - (iv) märge selle kohta, kas tehingutellimus on ostu- või müügitellimus;
 - (i) märget kapasiteedi kohta (*Capacity*) kas tehingutellimus on sisestatud kliendi, emitendi, turutegija või Börsi liikme enda arvel, või stabiliseerimise raames;
 - (ii) kliendi identifikaator;
 - (iii) investeerimisotsus (*investment decision*);
 - (iv) täitmisotsus (*execution decision*);
 - (v) Börsi liikme poolt kasutatud algoritm, kui tehingutellimus on esitatud algoritmkauplemist kasutades;
 - (vi) märge selle kohta, kui tehingutellimus on esitatud turutegemise lepingu või muu likviidsuse tagamise osana

Kui eeltoodud teave on esitatud lühikoodidena, peab Börsi liige Börsi poolt määratud ajal esitama täieliku teabe nende lühikoodide vastendamise kohta täispikkuses identifikaatoritega.

Tehingutellimuse tingimuste määratlemine (*Order Conditions*) toimub vastavalt INET Nordic Turumudeli Kirjeldusesätestatule. . Kapitaliturul INET Nordic kauplemissüsteemis kauplemiseks võidakse Börsi otsustusel kasutada järgnevat tehingutellimuste määratlusi (*Order Conditions*):

- piiranguga tehingutellimused (*Limit Order*)
 - turuhinnaga tehingutellimused (*Market Order*)
 - tasakaaluhinnaga tehingutellimused (*Imbalance Order*) – alljärgnevad tellimuste tüübid:
 - tasakaaluhinnaga avaoksjonil (*Imbalance on Open, IOOP*);
 - tasakaaluhinnaga sulgemisoksjonil (*Imbalance on Close, IOOC*);
 - varjatud kogusega tellimus (*Reserve Order*)
 - PEG-tellimus (*Pegged Order*)
 - minimaalse aktsepteeritava kogusega tellimus (*Minimum Quantity Order*)
 - varjatud tellimus (*Non-displayed Order*)
 - suuremahuline tellimus (*Large in Scale Order*)
 - Kehtivusajaga tellimused (*Time in force*) – kehtivad järgmised ajamääratluse tüübid:
 1. tellimus kehtib ainult selle esitamisel (täida-kohe-või-tühista-tellimus ehk *Immediate or Cancel; IOC*);
 2. tellimus kehtib turu sulgemiseni (päeva jooksul kehtiv tellimus ehk *Good till market close/Day Order*);
 3. tellimus kehtib kindla ajani (kuni kindla ajani kehtiv tellimus ehk *Good Till Time, GTT*);
 4. tellimus kehtib ainult **ostmise** ajal (*Call Only*);
 5. tühistamiseni kehtiv tellimus (*Good Till CancelledM GTC*).
 - tellimus „avamisel“ (*On-open Order*)
 - tellimus „sulgemisel“ (*On-close Order*)
 - turutegija tellimus (*Market Maker Order*)
 - TOP-tellimus (*Top of Book Order*)
- 5.4.5. Tehingutellimuse muutmiseks loetakse eelnevalt tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimuse mõne parameetri (näiteks hind ja/või kogus) muutmist. Tehingutellimuse muutmine võib muuta tehingutellimuse prioriteeti, see on täpsemalt sätestatud INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.
- 5.4.6. Tehingutellimuse tühistamisel kustutatakse tehingutellimus tellimusraamatust.
- 5.4.7. Balti börsid võivad otsustada, et tellimusraamatusse sisestatava tehingutellimuse hind (hind väärtpaberi kohta), väärtus või kogus ei või erineda rohkem kui kindla määra võrra võrdlushinnast, -väärtusest või – kogusest. Nimetatud määr võib erineda väärtpaberite lõikes. võrdluslimiiti. Juhul, kui tehingutellimus ei vasta nimetatud nõuetele, lükatakse see automaatselt tagasi, välja arvatud juhul, kui Börs on selle Börsi liikme taotluse

alusel heaks kiitnud. Samuti võib Börs ajutiselt tehingutellimuste automaatse sobitamise peatada (*halt*), et vältida võimalikku ebakorrapärast kauplemist (*potentially disorderly trading*). Tehingutellimuste valideerimiseks ja võimaliku ebakorrapärase kauplemise ennetamiseks rakendatavate protseduuride detailsed kirjeldused on sätestatud INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.

- 5.4.8. Börsi liige on kohustatud esitama tehingutellimuses tõest teavet ja parandama õigeaegselt ebatäpsused puudustega teabes.

5.5. Tehingud tellimusraamatus (automaatselt sobitatud tehingud)

- 5.5.1. Kauplemismeetodite kasutamine ning tehingutellimuste automaatne sobitamine kauplemispäeva erinevatel perioodidel toimub vastavalt Turumudeli Kirjelduses sätestatule. Kauplemine algab kauplemisperioodi alguses avaoksjoniga. Kauplemine lõpeb kauplemisperioodi lõpus sulgemisoksjonil (avaoksjoniga samadel tingimustel läbiviidav oksjon).

Börs võib otsustada, et mõnes kindlas turusegmendis või mõne konkreetse väärtpaberi suhtes oksjonit ei kohaldata.

Kauplemispäeva jooksul kontrollitakse iga uut tehingutellimust viivitamatult tellimusraamatu vastaspooles olevate tehingutellimuste vastu. Tehingutellimusi on võimalik täita täielikult või osaliselt ühes või mitmes etapis. Tehingutellimused sobitatakse automaatselt vastavalt järgmistele prioriteetidele:

- hind;
- kuvatud tehingutellimused (*displayed orders*);
- tehingutellimuse tellimusraamatusse sisestamise aeg.

Kui Börsi liige vähendab tellimuse mahtu, siis tehingutellimuse prioriteeti ei muudet. Muude muudatuste korral tehingutellimuses on tulemuseks olemasoleva tehingutellimuse tühistamine ja uue tehingutellimuse sisestamine.

5.6. Määratud vastaspoolega tehingud – raporteerimise ja avaldamise nõuded

Üldreeglid

- 5.6.1. Määratud vastaspoolega tehingud raporteeritakse Börsile käesolevas punktis 5.6.1. sätestatu kohaselt. Raporteerimine toimub Börsi liikme elektroonilise ühenduse kaudu kauplemissüsteemiga. Raporteerimise detailsemad juhised on sätestatud INET Nordic Turumudeli kirjelduses, mis on kättesaadav Börsi veebilehe kaudu.
- 5.6.2. Määratud vastaspoolega tehinguid väärtpaberiga saab raporteerida ainult pärast seda, mil väärtpaber on Börsil kauplemisele võetud.
- 5.6.3. Määratud vastaspoolega tehingu raporteerimise eelduseks on tehingu tegemine Börsi liikme osalusel. Eeltoodu tähendab, et vastav Börsi liige on

enda või kolmanda isiku arvel võtnud aktiivselt osa tehingu tingimustes kokkuleppe saavutamisest.

5.6.4. Määratud vastaspoolega tehing võidakse raporteerida ka juhul, kui tehing sisaldab Börsi liikme jaoks hinnariski enne, kui Börsi liige teeb vastava tehingu kliendiga. Börsi liige kannab hinnariski, kui ta kaupleb enda arvel ja tal ei ole tehinguga seotud klienti või kui tehingu tegemise ajal ei ole teada tehingu kliendile edastamise võimalikku hinda.

5.6.5. Määratud vastaspoolega tehingus osalenud Börsi liikmed raporteerivad tehingu Börsile tehinguraporti (*trade report*) edastamisega kauplemissüsteemi kaudu vastvatalt INET Nordic Turumudeli Kirjelduses sätestatule.

Ühe Börsi liikme osalusel tehtud määratud vastaspoolega tehing raporteeritakse Börsile kui vastava Börsi liikme sisemine tehing (*Internal Trade*).

Tehinguraportis esitatakse järgnev teave:

- tellimusraamatu (väärtpaber) identifitseerimiskood (*order book identity*);
- märges selle kohta, kas Börsi liige osales tehingus ostja või müüja poolel (*Buy or Sell code*);
- tehingu järgi tasutud või tasumisele kuuluv hind (*Trade price*);
- tehingu esemeks olnud väärtpaberite arv (*volume*);
- vastaspoolena osalenud Börsi liikme tunnuscode;
- tehingu tegemise kuupäev ja kellaaeg;
- tehingu tüüp (*Trade Type*)
- märges (*Capacity*) selle kohta, kas tehing on tehtud kliendi, emitendi, turutegija või Börsi liikme enda arvel, või stabiliseerimise raames vastavalt INET Nordic Turumudeli Kirjelduses sätestatule;
- tehingust tulenevate kohustuste arveldamise väärtuspäev (*Settlement date*);

5.6.6. Määratud vastaspoolega tehing registreeritakse kauplemissüsteemis tehingus osalenud Börsi liikmete üksteisele vastavate tehinguraportite alusel.

Kui tehingus osalenud Börsi liikmete raporteeritud teabes on vastuolu, peavad Börsi liikmed viivitamatult selgitama välja vea või vastuolu põhjused ning asendama ebaõige tehinguraporti uuega. Uue tehinguraporti kauplemissüsteemi sisestanud Börsi liige tagab ebaõige tehinguraporti tühistamise.

Kui kauplemisperioodi lõpuks ei ole määratud vastaspoolega tehingu registreerimiseks sisestatud tehinguraportile lisandunud sellele vastavat teist tehinguraportit, kustutatakse tehinguraport kauplemissüsteemist ning vastavat määratud vastaspoolega tehingut käsitletakse mitteraporteerituna.

5.6.7. Börsi liikme sisemine tehing registreeritakse tehingus osalenud Börsi liikme tehinguraporti sisestamisega kauplemissüsteemi.

5.6.8. Määratud vastaspoolega tehingu registreerimiseks esitatavas tehinguraportis peab Börsi liige määratlema registreeritava tehingu tüübi vastavalt allesitatule

ning arvestades turusegmendi suhtes kohaldatavaid erisusi. Tehingu tüübi määratlemisel juhindutakse INET Nordic Turumudeli Kirjeldusest.

Tehinguklass (Trade Class)	Tehingutüüp (Trade Type)
Standard	Standardtehing Mittestandardne arveldus
Mittestandardne	Seotud tuletistehing (<i>Derivative Related Transaction</i>) Portfellitehing (<i>Portfolio Trade</i>) Kogusega kaalutud keskmise hinna tehing Börsi tagatud tehing Mittestandardne arveldus

Raporteerimise aeg

- 5.6.9. Määratud vastaspoolega tehing tuleb raporteerida nii lähedasena reaalsajale kui tehniliselt võimalik (viivitamatult), kuid mitte hiljem kui ühe (1) minuti jooksul kapitaliväärtpaberite ja kolme (3) minuti jooksul võlaväärtpaberite suhtes arvates tehingu tegemise hetkest.
- 5.6.10 Vastaspoolega tehingud, mis on tehtud kapitaliväärtpaberite puhul ühe (1) ja võlainstrumentide puhul kolme (3) minuti jooksul enne kauplemisperioodi lõppu ja mida ei saa asjaolusid arvesse võttes raporteerida kauplemisperioodi jooksul, tuleb raporteerida hiljemalt järgmise börsipäeva kauplemiseelse perioodi jooksul.
- 5.6.11 Vastaspoolega tehingud, mis on tehtud pärast kauplemisperioodi lõppu, tuleb raporteerida hiljemalt järgmise börsipäeva kauplemiseelse perioodi jooksul.
- 5.6.12 Vastaspoolega tehingud, mis on tehtud kauplemiseelse perioodi jooksul, tuleb raporteerida enne kauplemisperioodi algust. Vastaspoolega tehingud, mis on tehtud ajavahemiku jooksul kapitaliväärtpaberite puhul ühe (1) minuti jooksul ja võlainstrumentide puhul kolme (3) minuti jooksul enne kauplemisperioodi algust, tuleb raporteerida nii lähedasena reaalsajale kui tehniliselt võimalik (viivitamatult), kuid mitte hiljem kui ühe (1) minuti jooksul kapitaliväärtpaberite ja kolme (3) minuti jooksul võlaväärtpaberite suhtes arvates kauplemisperioodi algusest.
- 5.6.13 Kui määratud vastaspoolega tehingut ei ole Börsi liikme tehniliste seadmete rikke tõttu võimalik eelnimetatud aja jooksul raporteerida, raporteeritakse tehing esimesel võimalusel pärast takistava asjaolu äralangemist. Börsi liige teatab sellest viivitamatult Börsile e-posti teel vastavalt INET Nordic Turumudeli Kirjelduses toodud juhistele.

Viiteajaga avaldamine (Deferred Publication)

5.6.14. Börsile raporteeritud määratud vastaspoolega tehingu andmed avalikustatakse tavapäraselt kauplemissüsteemi vahendusel viivitamatult. Asjakohaste kriteeriumite täitmisel rakendatakse Börsi liikme valikul kapitaliväärtpaberitega tehtud määratud vastaspoolega tehingu andmete avaldamise suhtes viiteaja perioodi (*deferred publication*). Nimetatud kriteeriumid täpsustatakse eraldi iga turusegmendi suhtes.

5.7. Tehingute muutmise ja tühistamine

5.7.1. Börsi liikmed on kohustatud viivitamatult Börsile teatama tehingutest, mis oleksid pidanud jääma automaatselt sobitamata või raporteerimata. Börs võib mõlema tehingupooleks oleva liikme taotlusel (tühistamisavaldus) tehingu tühistada (kauplemissüsteemist kustutada). Selliseks tühistamiseks tuleb mõlema tehingupooleks oleva Börsi liikme tühistamisavaldus Börsile esitada e-posti teel Börsi poolt kehtestatud vormis või telefoni teel, tingimusel, et Börs sellise taotluse salvestab. Tühistamisavaldus tuleb esitada mitte hiljem kui kümne (10) minuti jooksul arvates tühistamise objektiks oleva tehingu sobitamisest – automaatselt sobitatud tehingu puhul, või tehingu registreerimisest – määratud vastaspoolega tehingu puhul.

5.7.2. Börsi selleks volitatud töötajal on õigus põhjendatud juhtudel Börsi liikme taotluse alusel eelmises punktis sätestatud tühistamisavalduse esitamise perioodi pikendada.

5.7.3. Kui tehingu tühistamine on vajalik turu läbipaistvuse ning korrapärase toimimise tagamiseks või muude erakorraliste asjaolude tõttu, võib Börs omal algatusel muuta või tühistada tehingu, mis:

- (i) on tehtud ilmselge vea või eksituse tulemusel kas Börsi, Börsi liikme või viimase kliendi tehnilise või inimliku eksituse tõttu ;
- (ii) on Börsi hinnangul olulisel määral vastuolus õigusaktide või Börsi reglemendiga; või
- (iii) on tehtud liikmest sõltumatu kauplemissüsteemi tehnilise rikke tõttu.

Käesolevas sättes kirjeldatud tehingute tühistamise täpsemad protseduurireeglid on sätestatud Tühistamisjuhendis (*Cancellation Guidelines*), mis on avalikustatud Börsi veebilehel.

5.7.4. Börs ei vastuta tehingu tühistamisega kaasneva kahju, sealhulgas saamata jäänud tulu ja hüvede eest, kui tehingu tühistamine on toimunud õigusaktides, Liikmereglike punktides 4.6 või 5.7 või teistel Reglemendis ja muudes Börsi reeglites sätestatud alustel.

5.8. Arveldusreeglid

5.8.1. Börsitehingutele kohaldatakse arveldustsüklit (T+2), s.t. börsitehingu väärtuspäev on tehingupäevale (T) järgnev teine börsipäev (T+2). Määratud

vastaspoolega tehingu puhul võivad Börsi liikmed kokku leppida sellest erinevas arveldustsükli/väärtuspäevas.

- 5.8.2. Põhjendatud juhtudel ning kooskõlastatult väärtpaberi suhtes registripidaja ülesandeid täitva isikuga võib Börs otsustada arveldustsüklist kõrvale kalduda või seda muuta. Börs teatab sellistest arveldustsüklist kõrvalekaldumistest asjakohaste turgude või väärtpaberite suhtes.
- 5.8.3. Börsitehingute arveldamisele kohaldatakse Reglemendi osa "Börsitehingute realiseerimise ja arveldamise reeglid (Arveldusreeglid)" sätteid.

Erinõuded kauplemisele turusegmentides

5.9. Erinõuded kauplemisele segmentis aktsiad (*Market Segment Shares*)

Tehingud väljaspool tellimusraamatut - määratud vastaspoolega tehingud

5.9.1. Kõiki likviidsete instrumentidega tehtud määratud vastaspoolega tehinguid, mille väärtus on suurem kui punkti 5.9.2 Tabelis 1 esitatud väärtused, loetakse suuremahulisteks tehinguteks (*Large in Scale Trade*). Börs võib otsustada, et ainult likviidsete instrumentidega tehtavad suuremahulised tehingud kvalifitseeruvad vastaspoolega tehinguteks standardtehinngu klassis. Börs teatab sellisest otsusest eraldi teatega.

Kauplemisperioodi kestel

5.9.2. Kauplemisperioodil peab Tabelis 1 määratletud künnisest väiksema kogusega määratud vastaspoolega tehingu hind jääma likviidsete instrumentidega tehtava tehingu puhul tehingu tegemise hetke kaalutud keskmise kursivahemikku (*volume weighted average spread*) ja mittelikviidsete instrumentide puhul Börsi poolt määratletud protsendivahemikku võrdlushinna suhtes. Protsendivahemike ja võrdlushinna detailsemad kirjeldused on täpsustatud INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.

Sulgemisoksjoni ajal peab Tabelis 1 määratletud künnisest väiksema kogusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind jääma sulgemisoksjoni eelsesesse kaalutud keskmise kursivahemikku.

Juhul, kui väärtpaberi turuväärtust mõjutav turusituatsioon sulgemisoksjoni ajal muutub, peab nimetatud tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige Börsile põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama turuolukorra hindamist.

Tabel 1. Suuremahulised tellimused (*Large in Scale Orders*) aktsiatega võrreldes tavalise tehingu suurusega

Keskmine päevane käive (ADT) eurodes	ADT < 50 000 €	50 000 € ≤ ADT < 100 000 €	100 000 € ≤ ADT < 500 000 €	500 000 € ≤ ADT < 1 000 000 €	1 000 000 € ≤ ADT < 5 000 000 €	5 000 000 € ≤ ADT < 25 000 000 €	25 000 000 € ≤ ADT < 50 000 000 €	50 000 000 € ≤ ADT < 100 000 000 €	ADT ≥ 100 000 000 €
Tehingutellimuse minimaal	15 000 €	30 000 €	60 000 €	100 000 €	200 000 €	300 000 €	400 000 €	500 000 €	650 000 €

ne suurus									
Kvalifitse erumaks suurema hulisena võrreldes turu tavaliste tehingute ga (eurodes)									

Tabel 2 – Börsil ei kohaldata

5.9.3 Juhul, kui määratud vastaspoolega tehingu tegemise ajal puudub tellimusraamatus kaalutud keskmine kursivahemik, peab likviidse instrumendiga Tabelis 1 määratletud künnisest väiksema kogusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige Börsile põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama turuolukorra hindamist.

Väljaspool kauplemisperioodi

5.9.4. Väljaspool kauplemisperioodi peab punkti 5.9.2. Tabelis 1 määratletud künnisest väiksema kogusega määratud vastaspoolega tehingu hind jääma kauplemisperioodi lõpu hetke kaalutud keskmisse kursivahemikku. Juhul, kui turuolukord pärast kauplemisperioodi lõppu muutub, peab nimetatud tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

5.9.5. Kauplemisperioodi lõpus kaalutud keskmise kursivahemiku leidmiseks vajalike tehingutellimuste puudumisel tellimusraamatus peab likviidse instrumendiga tehtud määratud vastaspoolega tehingu, mis jääb alla punkti 5.9.2. Tabelis 1 määratletud künnise, hind väljendama tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

Eritingimustel tehtavad tehingud

5.9.6. Eelnevalt (Punktis 5.9) sätestatud piirangud ei laiene alljärgnevalt kindlaksmääratud tüüpi tehingutele, mida võib määratud vastaspoolega tehinguna teha väljaspool nimetatud hinnapiire:

- (i) Seotud tuletistehing (*Derivative Related Transaction*);
- (ii) portfellitehing (*Portfolio Trade*);
- (iii) kogusega kaalutud keskmise hinna tehing (*Volume Weighted Average Price Trade*);
- (iv) Börsi poolt tagatud tehing (*Exchange Granted Trade*).

Viiteajaga avaldamine (*Deferred Publication*)

5.9.7. Kui määratud vastaspoolega tehingu maht on teatud määrast suurem ja vähemalt üks tehingu pool täidetakse Börsi liikme enda arvel, võib Börsi liige taotleda tehingu andmete avaldamise suhtes viiteaja perioodi (*deferred publication*) kohaldamist. Viiteajaga avaldamise täpsemad tingimused sätestatakse INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.

5.10. Erinõuded kauplemisele segmendis muud aktsiataolised instrumendid (*Market Segment Other Equity-like Instruments*)

Määratud vastaspoolega tehingud

Kauplemisperioodi kestel

5.10.1 Kauplemisperioodil peab Tabelis 3 määratletud künnisest väiksema kogusega määratud vastaspoolega tehingu hind jääma Börsi poolt määratud protsendivahemikku võrdlushinna suhtes. Protsendivahemike ja võrdlushinna detailsemad kirjeldused on täpsustatud INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.

Sulgemisoksjoni ajal ei või Tabelis 3 määratletud künnisest väiksema väärtusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind olla väljaspool sulgemisoksjoni eelset tellimusraamatu kursivahemikku (*Spread*). Juhul, kui turusituatsioon sulgemisoksjoni ajal muutub, peab nimetatud tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige Börsile põhjendama tehingu hinna vastavust ja selgitama turuolukorra hindamist.

Tabel 3. Muude aktsiataoliste instrumentide suuremahulised tehingud võrreldes turu tavapärase suurusega.

Keskmine päevane käive (ADT) eurodes	ADT < 50 000 €	ADT ≥ 50 000 €
suuremahuliste tehingute tehingutellimuse minimaalne suurus võrreldes turu tavapärasega (eurodes)	15 000	30 000

5.10.2. Juhul, kui määratud vastaspoolega tehingu tegemise ajal tellimusraamatus kursivahemik puudub, peab Tabelis 3 määratletud künnisest väiksema kogusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige Börsile põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama turuolukorra hindamist.

Väljaspool kauplemisperioodi

- 5.10.3 Väljaspool kauplemisperioodi peab Tabelis 3 määratletud künnisest väiksema kogusega määratud vastaspoolega tehingu hind jääma kauplemisperioodi lõpu hetke tellimusraamatu kursivahemikku. Juhul, kui turuolukord pärast kauplemisperioodi lõppu muutub, peab nimetatud tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.
- 5.10.4. Kauplemisperioodi lõpus kursivahemiku leidmiseks vajalike tehingutellimuste puudumisel tellimusraamatus peab määratud vastaspoolega tehingu, mis jääb alla Tabelis 3 määratletud künnise, hind väljendama tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

Eritingimustel tehtavad tehingud

- 5.10.5. Eelnevalt (Punktis 5.10) sätestatud piirangud ei laiene alljärgnevalt kindlaksmääratud tüüpi tehingutele, mida võib määratud vastaspoolega tehinguna teha väljaspool nimetatud hinnapiire:
- (i) Seotud tuletistehing (*Derivative Related Transaction*);
 - (ii) portfellitehing (*Portfolio Trade*);
 - (iii) kogusega kaalutud keskmise hinna tehing (*Volume Weighted Average Price Trade*);
 - (iv) Börsi poolt tagatud tehing (*Exchange Granted Trade*).

Viiteajaga avaldamine (*Deferred Publication*)

- 5.10.6. Kui määratud vastaspoolega tehingu maht on teatud määrast suurem ja vähemalt üks tehingu pool täidetakse Börsi liikme enda arvel, võib Börsi liige taotleda tehingu andmete avaldamise suhtes viiteaja perioodi (*deferred publication*) kohaldamist. Viiteajaga avaldamise täpsemad tingimused sätestatakse INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.

5.11. Erinõuded kauplemisele turusegmendis ühisinvesteeringisprogrammid (*Collective Investment Schemes*)

- 5.11.1 Mõiste „ühisinvesteeringisprogrammid“ hõlmab kauplemisele võetud investeeringufonde, alternatiivseid investeeringufonde ja ühisinvesteeringisettevõtteid ning Börsil kaubeldavaid фонде (ETF).

Määratud vastaspoolega tehingutele turusegmendis ühisinvesteeringisprogrammid kauplemisele võetud väärtpaberitega kohaldatakse käesoleva punkti 5.11 sätteid, v.a. määratud vastaspoolega tehingutele Börsil kaubeldavate fondidega (ETF), mille suhtes kohaldatakse punkti 5.13 (turusegment fondiosakud) sätteid.

Määratud vastaspoolega tehingud

Kauplemisperioodi kestel

- 5.11.2 Kauplemisperioodil ei või 300 000 eurost väiksema väärtusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind olla väljaspool tehingu hetkel tellimusraamatus olevat kogusega kaalutud keskmist kursivahemikku (VWAS). Sulgemisoksjoni ajal sisestatud ja 1 000 000 eurost väiksema väärtusega määratud vastaspoolega tehingu hind ei või olla väljaspool sulgemisoksjoni eelset tellimusraamatus olevat kursivahemikku (*Spread*).
- 5.11.3 Tehingu tegemise ajal kursivahemiku leidmiseks vajalike tehingutellimuste puudumisel tellimusraamatus peab määratud vastaspoolega tehingu, mis jääb alla 300 000 euro künnise, hind väljendama tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

Väljaspool kauplemisperioodi

- 5.11.4 Väljaspool kauplemisperioodi ei või 300 000 eurost väiksema väärtusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind olla väljaspool kauplemisperioodi lõppemise seisuga tellimusraamatus olevat kogusega kaalutud keskmist kursivahemikku (VWAS). Juhul, kui turuolukord pärast kauplemisperioodi lõppu muutub, peab nimetatud tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.
- 5.11.5. Kauplemisperioodi lõpus kursivahemiku leidmiseks vajalike tehingutellimuste puudumisel tellimusraamatus, peab määratud vastaspoolega tehingu, mis jääb alla 300 000 euro künnise, hind väljendama tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

Eritingimustel tehtavad tehingud

- 5.11.6. Eelnevalt (Punktis 5.11) sätestatud piirangud ei laiene alljärgnevalt kindlaksmääratud tüüpi tehingutele, mida võib määratud vastaspoolega tehinguna teha väljaspool nimetatud hinnapiire:
- (i) Seotud tuletistehing (*Derivative Related Transaction*);
 - (ii) portfellitehing (*Portfolio Trade*);
 - (iii) kogusega kaalutud keskmise hinna tehing (*Volume Weighted Average Price Trade*);
 - (iv) Börsi poolt tagatud tehing (*Exchange Granted Trade*).

5.12. Erinõuded kauplemisele turusegmenndis fondiosakud

- 5.12.1. Mõiste „fondiosakud“ käesoleva sätte tähenduses hõlmab fondiosakuid, börsil kaubeldavaid фонде (ETF) ja aktiivselt juhitud фонде.

Määratud vastaspoolega tehingud

Kauplemisperioodi kestel

5.12.2. Kõik määratud vastaspoolega tehingud, mille väärtus ületab 1 000 000 euro künnise, loetakse suuremahuliseks tehinguks (*Large in Scale Trade*). Börs võib otsustada, et ainult likviidsete instrumentidega tehtavad suuremahulised tehingud kvalifitseeruvad vastaspoolega tehinguteks standardtehinngu klassis. Börs teatab sellisest otsusest eraldi teatega.

5.12.3. Kauplemisperioodil ei või 1 000 000 euro künnisest väiksema väärtusega määratud vastaspoolega tehingu hind olla likviidsete instrumentidega tehtava tehingu puhul väljaspool tehingu tegemise hetke kaalutud keskmist kursivahemikku (*volume weighted average spread*) tellimusraamatus ja mittelikiidsete instrumentide puhul väljaspool Börsi poolt määratletud protsendivahemikku võrdlushinna suhtes. Protsendivahemike ja võrdlushinna detailsemad kirjeldused on täpsustatud INET Nordic Turumudeli Kirjelduses.

Sulgemisoksiooni ajal ei või 1 000 000 euro künnisest väiksema väärtusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind olla väljaspool sulgemisoksiooni eelset tellimusraamatu kaalutud keskmist kursivahemikku. Juhul, kui sulgemisoksiooni ajal turuolukord muutub, peab tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

5.12.4. Tehingu tegemise ajal kursivahemiku leidmiseks vajalike tehingutellimuste puudumisel tellimusraamatus peab määratud vastaspoolega tehingu, mis jääb alla 1 000 000 euro künnise, hind väljendama tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

Väljaspool kauplemisperioodi

5.12.5 Väljaspool kauplemisperioodi ei või 1 000 000 eurost väiksema väärtusega tehtud määratud vastaspoolega tehingu hind olla väljaspool kauplemisperioodi lõppemise seisuga tellimusraamatus olevat kogusega kaalutud keskmist kursivahemikku (VWAS). Juhul, kui turuolukord pärast kauplemisperioodi lõppu muutub, peab nimetatud tehingu hind võtma arvesse tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

5.12.6. Kauplemisperioodi lõpus kursivahemiku leidmiseks vajalike tehingutellimuste puudumisel tellimusraamatus, peab määratud vastaspoolega tehingu, mis jääb alla 1 000 000 euro künnise, hind väljendama tehingu tegemise hetke turuolukorda. Börsi nõudel peab Börsi liige põhjendama tehingu hinna vastavust turuolukorrale ja selgitama, kuidas ta turuolukorda hindas.

Eritingimustel tehtavad tehingud

5.12.7. Eelnevalt (Punktis 5.12) sätestatud piirangud ei laiene alljärgnevalt kindlaksmääratud tüüpi tehingutele, mida võib määratud vastaspoolega tehinguna teha väljaspool nimetatud hinnapiire:

- (i) Seotud tuletistehing (*Derivative Related Transaction*);
- (ii) portfellitehing (*Portfolio Trade*);
- (iii) kogusega kaalutud keskmise hinna tehing (*Volume Weighted Average Price Trade*);
- (iv) Börsi poolt tagatud tehing (*Exchange Granted Trade*)

6. Genium INET

Punktis 6 reguleeritakse kauplemist võlakohustust tõendavate ja muude samaväärsete väärtpaberitega (võlakirjad/võlainstrumentid) kauplemissüsteemis Genium INET.

6.1. Kauplemine Genium INET-is

6.1.1. Reglemendi käesoleva osa Liikmeregliid Punktides 6.1 – 6.8 sätestatakse üldised kauplemisreeglid kõigi Genium INET-is kaubeldavate võlainstrumentide suhtes. Börsile kauplemisele võetud instrumentidega võib kaubelda erinevatel viisidel sõltuvalt erinevatest asjaoludest ja sellest tulenevalt on kauplemine korraldatud erinevatel turgudel alljärgnevalt:

Automaatse sobitamise turud Balti börsidel (*auto match market*)
Erikapitaliväärtpaberite turud Balti börsidel (*special equities markets*)

6.1.2. Iga võlainstrumentiga võib teha tehinguid ühel või mitmel turul. Turud on täpsemalt kirjeldatud Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses.

Üldised kauplemisreeglid

6.2. Kauplemismeetodid

6.2.1. Tehinguid võlainstrumentidega tehakse automaatselt sobitatud tehinguna või määratud vastaspoolega tehinguna.

6.3. Kauplemispäev

6.3.1. Börsi kauplemispäev koosneb alljärgnevatest perioodidest (*phase*), mida võidakse kohaldada erinevatel turgudel erinevalt:

- Kauplemiseelne periood (*Pre-Trading Phase*)
- kauplemisperiood (*Trading Hours*);
- sulgemisfaas (*Terminating Phase*);
- kauplemisjärgne periood (*Post-Trading Phase*).

6.3.2. Kauplemiseelsel perioodil tehakse järgmisi toiminguid:

- võib sisestada tehingutellimusi, samuti neid muuta ja tühistada;
- tehinguid võidakse muuta või tühistada (punkt 6.7).

6.3.3. Kauplemisperioodil tehakse järgmisi toiminguid:

- võib sisestada tehingutellimusi, samuti neid muuta ja tühistada;
- määratud vastaspoolega tehingutest tuleb Börsile raporteerida (punkt 6.6);
- tehinguid võidakse muuta või tühistada (punkt 6.7).

6.3.4. Sulgemisfaasis tehakse järgmisi toiminguid:

- tehinguid võidakse muuta või tühistada (punkt 6.7)

6.3.5. Kauplemissjargsel perioodil tehakse järgmisi toiminguid:

- tehingutellimusi võib muuta ja tühistada;
- tellimused, mille kehtivusaeg on möödunud, samuti tehinguraportid, mida tehingus osalenud Börsi liide ei ole kinnitanud, tühistatakse automaatselt

6.4. Tehingutellimused

6.4.1. Tellimusraamatusse sisestatud võlainstrumentide tehingutellimuste suhtes rakendatakse Turumudeli Kirjelduses sätestatud. Tehingutellimus on Börsi liikme pakkumus, mis väljendab Börsi liikme õiguslikult siduvat ettepanekut vastavalt kas osta (ostutellimus) või müüa (müügitellimus) tellimuses määratletud nimiväärtuses väärtpabereid kas enda või kolmanda isiku (klient) arvel.

6.4.2. Tehingutellimused registreeritakse kas hinna (*price*) või tootluse (*yield*) alusel vastavalt kauplemissjargsetes sätestatule ja Genium INET Turumudeli Kirjelduses täpsustatule. Hind esitatakse nimiväärtuse protsendina (*percentage of face value*) või rahasummana ühiku kohta (*monetary amount per unit*). Tootlus esitatakse tootluse protsendimäärana, mis on arvatud Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses sätestatu kohaselt.

6.4.3 Hinnad registreeritakse ilma kogunenud intressita (ilma tulevikurahavoogudeta) (*clean price*), välja arvatud juhul, kui Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses on vastava turu tüübi või väärtpaberi kohta sätestatud teisiti.

6.4.4. Tehingutellimuses peab olema kajastatud alljärgnev teave:

- tellimusraamatu tunnus (*Order Book Identity*);
- hind (*price*) või tootlus (*yield*);
- kogus (*volume*);
- kas tegemist on ostu- või müügitellimusega;
- märgat selle kapasiteedi kohta (*Capacity*), kas tehingutellimus on sisestatud kliendi või Börsi liikme enda arvel või turutegemise raames;
- kliendi identifikaator;
- investeerimisotsus (*investment decision*);
- täitmisotsus (*execution decision*);
- Börsi liikme poolt kasutatud algoritm, kui tehingutellimus on esitatud algoritmkauplemist kasutades;
- märgat selle kohta, kui tehingutellimus on esitatud turutegemise lepingu või muu likviidsuse tagamise raames.

Kui eeltoodud teave on esitatud lühikoodidena, peab Börsi liige Börsi poolt määratud ajal esitama täieliku teabe nende lühikoodide vastendamise kohta täispikkuses identifikaatoritega.

Börsi liige võib määratleda tehingutellimuse tingimused (*Order Conditions*) ja tüübid vastavalt Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses sätestatule. toodut. Genium INET kauplemissüsteemi erinevatel turgudel kauplemiseks

võidakse kasutada järgnevaid tehingutellimuste tüüpe ja määratlusi (*Order Conditions*):

Tehingutellimuste tüübid:

- piiranguga tehingutellimus (*Limit Order*)
- turuhinnaga tehingutellimus (*Market Order*)
- turuhinnaga tehingutellimusest määratud hinnaga tehingutellimuseks (*Market to Limit Order*)
- seotud tehingutellimus (*Linked Order*)

Kasutada võib järgmisi tehingutellimuste tingimuste määratlusi (*Order Conditions*):

- Kehtivusajaga tellimused (*Time in force*) – kehtivad järgmised ajamääratluse tüübid:
 - täna kehtiv (päeva lõpuni) (*valid today*);
 - teatud kuupäevani kehtiv tehingutellimus (tuleb määrata maksimaalne päevade arv) (*valid until specified date*);
 - kindla perioodini kehtiv tehingutellimus (*valid until session*);
- kõik-või-mitte-midagi tellimus (*All or Nothing Order*)
- täida või tühista (*Fill or Kill Order*)
- kohe või tühista (*Immediate or Cancel Order*)
- varjatud kogusega tellimus (*Reserve Order*)
- varjatud tellimus (*Non-displayed Order*)

6.4.5. Tehingutellimuse **muutmiseks** (*change*) loetakse eelnevalt tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimuse mõne parameetri (näiteks hind ja/või kogus) muutmist. Tehingutellimuse muutmine võib muuta tehingutellimuse prioriteeti, see on täpsemalt sätestatud Turumudeli Kirjelduses.

6.4.6. Tehingutellimuse tühistamisel kustutatakse tehingutellimuse tellimusraamatust.

6.4.7. Tehingutellimuse **täiendamiseks** (*amendment*) loetakse tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimuse tellimusraamatust kustutamist ja uue tellimuse sisestamist, mis järjestatakse vastavalt Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses sätestatule.

6.4.8. Börs võib otsustada, et tellimusraamatusse sisestatava tehingutellimuse hind (hind väärtpaberi kohta), väärtus või kogus ei või erineda rohkem kui kindla määra võrra võrdlushinnast, -väärtusest või -kogusest. Nimetatud määr võib erineda väärtpaberite lõikes. Juhul, kui tehingutellimus ei vasta nimetatud nõuetele, lükatakse see automaatselt tagasi, välja arvatud juhul, kui Börs on selle Börsi liikme taotluse alusel heaks kiitnud. Samuti võib Börs ajutiselt tehingutellimuste automaatse sobitamise peatada (*halt*), et vältida võimalikku ebakorrapärast kauplemist (*potentially disorderly trading*). Tehingutellimuste valideerimiseks ja võimaliku ebakorrapärase kauplemise ennetamiseks rakendatavate protseduuride detailsed kirjeldused on sätestatud Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses.

- 6.4.9. Börsi liige on kohustatud esitama tehingutellimuses tõest teavet ja parandama õigeaegselt ebatäpsused puudustega teabes.

6.5. Automaatselt sobitatud tehingud

- 6.5.1. Börsi liige võib kauplemiseks kasutada kauplemismeetodeid ja tehingutüüpe vastavalt Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses sätestatule.

6.6. Määratud vastaspoolega tehingud – nõuded raporteerimisele

Üldreeglid

- 6.6.1. Määratud vastaspoolega tehingud raporteeritakse Börsile käesolevas punktis 6.6. sätestatu kohaselt. Mõnedel turgudel võib olla määratud, et ainult suuremahulised tehingud või tehingud mittelikviidsete instrumentidega võidakse aktsepteerida kvalifitseerumaks määratud vastaspoolega tehinguks. Raporteerimine toimub Börsi liikme elektroonilise ühenduse kaudu kauplemissüsteemiga. Raporteerimise detailsemad juhised on sätestatud Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses.
- 6.6.2. Määratud vastaspoolega tehingu raporteerimise eelduseks on tehingu tegemine Börsi liikme osalusel. Eeltoodu tähendab, et Börsi liige on enda või kolmanda isiku arvel võtnud aktiivselt osa tehingu tingimustes kokkuleppe saavutamisest.
- 6.6.3. Määratud vastaspoolega tehing võidakse raporteerida ka juhul, kui tehing sisaldab Börsi liikme jaoks hinnariski enne, kui Börsi liige teeb vastava tehingu kliendiga. Börsi liige kannab hinnariski, kui ta kaupleb enda arvel ja tal ei ole tehinguga seotud klienti või kui tehingu tegemise ajal ei ole teada tehingu kliendile edastamise võimalikku hinda.
- 6.6.4. Määratud vastaspoolega tehingus osalenud Börsi liikmed raporteerivad tehingu Börsile tehinguraporti (*trade report*) edastamisega kauplemissüsteemi kaudu vastvalt Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses sätestatule.

Ühe Börsi liikme osalusel tehtud määratud vastaspoolega tehing raporteeritakse Börsile kui vastava Börsi liikme sisemine tehing (*Internal Trade*).

Tehinguraportis esitatakse järgnev teave:

- tellimusraamatu tunnus (*order book identity*);
- märge selle kohta, kas Börsi liige osales tehingus ostja või müüja poolel (*Buy or Sell code*);
- tehingu hind/tootlus (*Trade price/yield*);
- väärtpaperite kogus (*volume*);
- vastaspoolena osalenud Börsi liikme tunnuscode;
- tehingu tegemise kuupäev ja kellaaeg;
- tehingu tüüp (*Trade Type*)

- märke (*Capacity*) selle kohta, kas tehing on tehtud kliendi või Börsi liikme enda arvel või turutegemise raames vastavalt Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses sätestatule;
- kliendi identifikaator (*client identification*);
- investeerimisotsus (*investment decision*);
- täitmisotsus (*execution decision*);
- tehingust tulenevate kohustuste arveldamise väärtuspäev (*Settlement date*);
- viitajaga avaldamine, kui see kohaldub (*deferred publication*)

Määratud vastaspoolega tehing registreeritakse kauplemissüsteemis tehingus osalenud Börsi liikmete üksteisele vastavate tehinguraportite alusel.

Kui tehingus osalenud Börsi liikmete raporteeritud teabes on vastuolu, peavad Börsi liikmed viivitamatult selgitama välja vea või vastuolu põhjused ning asendama ebaõige tehinguraporti uuega. Uue tehinguraporti kauplemissüsteemi sisestanud Börsi liige tagab ebaõige tehinguraporti tühistamise.

Kui kauplemisperioodi lõpuks ei ole määratud vastaspoolega tehingu registreerimiseks sisestatud tehinguraportile lisandunud sellele vastavat teist tehinguraportit, kustutatakse tehinguraport kauplemissüsteemist ning vastavat määratud vastaspoolega tehingut käsitletakse mitteraporteerituna.

- 6.6.5. Börsi liikme sisemine tehing registreeritakse tehingus osalenud Börsi liikme tehinguraporti sisestamisega kauplemissüsteemi.
- 6.6.6. Määratud vastaspoolega tehingu registreerimiseks esitatavas tehinguraportis peab Börsi liige määratlema registreeritava tehingu tüübi vastavalt allesitatule Erinevad tehingu tüübid täpsustavad tehingute erinevaid karakteristikuid. Tehingu tüübi määratlemisel juhindutakse Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjeldusest.

Tehinguklass (Trade Class)	Tehingutüüp (Trade Type)
Standard	Standardtehing
Mittestandardne	Seotud tuletistehing (<i>Derivative Related Transaction</i>) Mittestandardne arveldus Portfellitehing (<i>Portfolio Trade</i>) Kogusega kaalutud keskmise hinna tehing Börsi tagatud tehing (Exchange Granted Trade) Tagasiostutehing (repurchase agreement)

Raporteerimise aeg

- 6.6.7. Määratud vastaspoolega tehing tuleb raporteerida nii lähedasena reaalaajale kui tehniliselt võimalik (viivitamatult), kuid mitte hiljem kui viie (5) minuti jooksul arvates tehingu tegemise hetkest, v.a. juhul, kui Liikmereglistes ei ole sätestatud teisiti.

Kui määratud vastaspoolega tehingut ei ole Börsi liikme tehniliste seadmete rikke tõttu võimalik eelnimetatud aja jooksul raporteerida, raporteeritakse tehing esimesel võimalusel pärast takistava asjaolu äralangemist. Börsi liige teatab sellest viivitamatult Börsile e-posti teel.

Viiteajaga avaldamine (*Deferred Publication*)

- 6.6.8. Börsile raporteeritud määratud vastaspoolega tehingu andmed avalikustatakse tavapäraselt kauplemissüsteemi vahendusel viivitamatult. Asjakohaste kriteeriumite täitmisel rakendatakse Börsi liikme valikul võlainstrumentidega tehtud määratud vastaspoolega tehingu andmete avaldamise suhtes viiteaja perioodi (*deferred publication*). Nimetatud kriteeriumid täpsustatakse Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses.

6.7. Tehingute muutmine ja tühistamine

- 6.7.1. Börsi liikmed on kohustatud viivitamatult Börsile teatama tehingutest, mis oleksid pidanud jääma automaatselt sobitamata või raporteerimata. Börs võib mõlema tehingupooleks oleva liikme taotlusel (tühistamis- või muutmisavaldus) tehingu tühistada (kauplemissüsteemist kustutada) või seda muuta. Selliseks tühistamiseks tuleb mõlema tehingupooleks oleva Börsi liikme tühistamis- või muutmisavaldus Börsile esitada e-posti teel Börsi poolt kehtestatud vormis või telefoni teel, tingimusel, et Börs sellise taotluse salvestab. Börsi liikmed võivad esitada tühistamis- või muutmisavalduse ka kauplemissüsteemi kaudu. Avaldus tuleb esitada mitte hiljem kui kümne (10) minuti jooksul arvates tühistamise objektiks oleva tehingu sobitamisest – automaatselt sobitatud tehingu puhul, või tehingu registreerimisest – määratud vastaspoolega tehingu puhul.
- 6.7.2. Börsi selleks volitatud töötajal on õigus põhjendatud juhtudel Börsi liikme taotluse alusel eelmises punktis sätestatud tühistamisavalduse esitamise perioodi pikendada.
- 6.7.3. Kui tehingu tühistamine on vajalik turu läbipaistvuse ning korrapärase toimimise tagamiseks või muude erakorraliste asjaolude tõttu, võib Börs omal algatusel muuta või tühistada tehingu, mis:
- (i) on tehtud ilmselge vea või eksituse tulemusel kas Börsi, Börsi liikme või viimase kliendi tehnilise või inimliku eksituse tõttu ;
 - (ii) on Börsi hinnangul olulisel määral vastuolus õigusaktide või Börsi reglemendiga; või

- (iii) on tehtud liikmest sõltumatu kauplemis- või arveldussüsteemi tehnilise rikke tõttu.

Käesolevas sättes kirjeldatud tehingute tühistamise täpsemad protseduurireeglid on sätestatud Tühistamisjuhendis (*Cancellation Guidelines*), mis on avalikustatud Börsi veebilehel.

- 6.7.4. Börs ei vastuta tehingu tühistamisega kaasneva kahju, sealhulgas saamata jäänud tulu ja hüvede eest, kui tehingu tühistamine on toimunud õigusaktides, Liikmereglike punktides 4.6 või 6.7 või teistel Reglemendis ja muudes Börsi reeglites sätestatud alustel.

6.8. Arveldusreeglid

- 6.8.1. Börsitehingutele kohaldatakse arveldustsükli (T+2), s.t. börsitehingu väärtuspäev on tehingupäevale (T) järgnev teine börsipäev (T+2). Määratud vastaspoolega tehingu puhul võivad Börsi liikmed kokku leppida sellest erinevas arveldustsükli/väärtuspäevas. Lisaks võidakse eelnimetatust erinevad arveldustsüklid sätestada Genium INET Fixed Income Turumudeli Kirjelduses.
- 6.8.2. Põhjendatud juhtudel ning kooskõlastatult väärtpaberi suhtes registripidaja ülesandeid täitva isikuga võib Börs otsustada arveldustsüklist kõrvale kalduda või seda muuta. Börs teatab sellistest arveldustsüklist kõrvalekaldumistest asjakohaste turgude või väärtpaberite suhtes.
- 6.8.3. Võlainstrumentidega tehtud tehingute arveldamise suhtes kohaldatakse Reglemendi osas „Arveldusreeglid“ sätestatut.